

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Petra Speváková
Insolvenční správce

Diplomová práce

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Insolvenční správce vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 16. září 2013

Petra Speváková

Ráda bych poděkovala vedoucí práce JUDr. Janě Křiváčkové, za možnost zpracování této práce pod jejím trpělivým vedením a vstřícné jednání, které mi v průběhu psaní poskytovala. Děkuji rovněž mé rodině, která mi byla po celou dobu oporou a podporovala mě v mém úsilí.

Obsah

1	Úvod	8
2	Právní úprava	10
2.1	Insolvenčního správce v historickém vývoji	10
2.2	Současná česká právní úprava	12
2.3	Evropské insolvenční právo – Nařízení Rady (ES) 1346/2000	13
3	Osoba insolvenčního správce	17
3.1	Podmínky pro výkon funkce	17
3.1.1	Povolení pro výkon funkce	18
3.1.2	Složení zkoušky	20
3.2	Seznam insolvenčních správců	21
3.3	Jmenování insolvenčního správce	22
3.4	Změna a odvolání insolvenčního správce	25
3.4.1	Zproštění výkonu funkce	26
4	Druhy insolvenčních správců	28
4.1	Předběžný správce	28
4.2	Oddělený správce	29
4.3	Zvláštní správce	30
4.4	Zástupce insolvenčního správce	31
5	Úloha insolvenčního správce během insolvenčního řízení	32
5.1	Přezkum přihlášených pohledávek	34
5.1.1	Uplatňování pohledávek dle § 203 a § 204 IZ	38
5.2	Seznam přihlášených pohledávek	39
5.3	Soupis majetkové podstaty	41
6	Činnost insolvenčního správce po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku	46
6.1	Konkurs	47

6.2	Oddlužení.....	51
7	Odpovědnost insolvenčního správce	53
7.1	Pojištění insolvenčního správce	56
8	Odměna insolvenčního správce.....	57
9	Závěr.....	59
10	Seznam použité literatury	62
11	Příloha 1 – Časová osa insolvenčního řízení	66

Seznam použitých zkratek

LZSP	Listina základních práv a svobod, ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
IZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Správce	Insolvenční správce
ZKV	Zákon č. 328/1991 Sb., zákon o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů
ZoIS	Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

1 Úvod

Na počátku každé podnikatelské aktivity bez výjimky stojí předpoklad úspěchu. S cílem dosažení prosperity je vždy podnik budován a dále rozvíjen. Tato vize však v mnoha případech není naplněna, a to z různých příčin. Připomínat v této souvislosti současnou hlubokou ekonomickou krizi zní téměř jako klišé, ale realita ukazuje, že tento faktor sehrává významnou roli v „boji o přežití“ i u dosud stabilních a prosperujících firem. Pouze části podniků se v případě nepříznivého ekonomického vývoje podaří ukončit svou neprosperující činnost bez dluhů a závazků jiným subjektům, zejména pokud jejich potíže jdou na vrub tzv. druhotné platební neschopnosti. Domnívám se, že správný odhad příštího ekonomického vývoje je dnes víc než jindy stěžejním předpokladem odolnosti podniku před „dominovým efektem“ krachujících partnerů. Faktem zůstává, že nutnost ukončení činnosti podnikatelského subjektu z důvodu neschopnosti dále dostát svým závazkům není zdaleka ojedinělým jevem, a četnost takových případů má v současných ekonomických podmínkách narůstající tendenci. O to důležitější roli pak hraje v případě insolvence nastavení pravidel pro uspokojování nároků věřitelů.

Z široké problematiky současné české právní úpravy řešení úpadku jsem si pro svou práci zvolila institut insolvenčního správce. Motivem výběru tohoto tématu je jednoznačně jeho aktuálnost, kdy problematika insolvence, potažmo přímo institut insolvenčního správce, nabývá na významu. Zvolené téma je však pro mne i osobně zajímavé. Během studia jsem měla určitou dobu možnost přihlížet praxi investiční společnosti, která pro své klienty mj. vyhodnocuje ekonomickou situaci některých podniků a podílí se na jejich insolvenční, např. nákupem majetku náležícího do majetkové podstaty dlužníka. S činností insolvenčního správce jsem se tedy setkala v praxi, byť velmi okrajově a krátkodobě.

Ve své práci jsem se zaměřila jednak na samotnou osobu insolvenčního správce, jednak na úlohu insolvenčního správce během insolvenčního řízení. Co se týče činností insolvenčního správce po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, ve své práci řeším pouze jeho úlohu během konkursu a oddlužení. Reorganizací se z důvodů limitujícího rozsahu práce nebudu zabývat.

Mým cílem bylo komplexně a přehledně shrnout vše důležité a podstatné o insolvenčním správcí dle platné právní úpravy. Při zpracování tématu jsem vycházela z níže uvedených hypotéz. Práva a povinnosti insolvenčního správce

stejně jako předpoklady pro výkon funkce jsou upraveny jasně, srozumitelně a dostatečně. Současná právní úprava je aktuální a odráží potřeby praxe. V žádném případě se nejedná o rigidní právní úpravu. Z pohledu srovnání dřívějšího zákona o konkurzu a vyrovnání a insolvenčního zákona došlo v nové právní úpravě u některých institutů týkajících se osoby insolvenčního správce ke změnám. Změny reagují na problémy, které se projevily v minulosti.

Institut insolvenčního správce je řešen v několika zákonných a podzákonných předpisech, a proto je pro vytvoření si komplexního obrazu o osobě insolvenčního správce a jeho postavení v insolvenčním řízení nezbytné použít metodu analýzy a syntézy. Tyto metody se celou prací ruku v ruce prolínají, neboť je nutno shromáždit, utřídit, a následně v kompaktní podobě předložit informace získávané z mnoha různých zdrojů. Za klíčové považuji především získání ucelené představy o tom, ve kterých momentech a jakým způsobem insolvenční správce přímo vstupuje do procesu insolvenčního řízení, jaké jsou jeho pravomoci, povinnosti a zodpovědnost. K lepší orientaci a pochopení daného tématu přikládám v příloze časovou osu, která by měla přehledně znázornit ty nejdůležitější povinnosti, které musí insolvenční správce v průběhu jednotlivých úseků insolvenčního řízení splnit.

Práce je členěna do několika kapitol, kdy se každá zabývá problematikou, jež dohromady utváří ucelený obraz o osobě insolvenčního správce. Za stěžejní kapitoly považuji kapitolu třetí, zabývající se osobou insolvenčního správce jako takovou, a kapitolu pátou a šestou, které podávají ucelený přehled činností správce během insolvenčního řízení. Neméně důležitá je i kapitola sedmá, kde je rozebrána odpovědnost správce nejen z pohledu insolvenčního zákona. V kapitole 2.3 jsem se pak snažila nastínit velice zajímavou problematiku insolvenčního řízení s přeshraničním prvkem dle Nařízení Rady (ES) 1346/2000, respektive pojetí insolvenčního správce pohledem komunitárního práva.

Při zpracování daného tématu jsem často pracovala s komentovaným insolvenčním zákonem od různých autorů, nejčastěji pak s publikacemi Jaroslava Zelenky, Jolany Maršíkové a v neposlední řadě Jana Kozáka a kolektivu. Samozřejmě pak byla práce s příslušnou judikaturou. Z časopiseckých periodik jsem nejčastěji sáhla po Právním fóru a Bulletinu advokacie. A co se týče internetových zdrojů, velice podnětné informace jsem čerpala z článků dostupných na epravo.cz, či Konkursní noviny.

2 Právní úprava

2.1 Insolvenčního správce v historickém vývoji

Ačkoli se základy konkursního práva objevily již v římském právu, některé jeho součásti byly chápány poněkud jinak, než jak je tomu dnes (původní římské právo totiž neznalo rozdíl mezi konkurzem a majetkovou exekucí).¹ Podstata však zůstává stejná pořád – i tehdy se jednalo o případy, kdy dlužník nedostal svým dluhům ve stanovené lhůtě. Řízení bylo zahájeno na návrh věřitele či věřitelů, kteří si volili svého jednatele – magister bonorum, jehož hlavním a jediným úkolem bylo prodat dlužníkův majetek. V podstatě zde hovoříme o předchůdci dnešního insolvenčního správce, jelikož i on ve veřejné dražbě zpeněžoval dlužníkův majetek. Za Justiniána se tehdejší „insolvenční správce“ nazýval curator bonorum a mohl jím být buď samotný věřitel, nebo třetí osoba. Jakmile curator prodal veškerý dlužníkův majetek, musel přísežně potvrdit, že prodal co nejlépe.²

V období středověku se poprvé začaly objevovat prvky insolvenčního práva, tak jak jej známe dnes – tj. že rozprodej dlužníkovu majetku se uplatní jen při insolvenci, jejímž cílem je uspořádat majetkové poměry dlužníka takovým způsobem, aby došlo k poměrnému uspokojení všech jeho věřitelů ve výši jejich uplatněných pohledávek. Nejvíce se tento typ „řízení“ začal osvědčovat v italských městech, odkud se velice brzy rozšířil do Německa a rovněž na naše území. Toto řízení pak bylo kodifikováno v roce 1781 josefínským konkursním řádem, v němž byla stanovena povinnost zvolit správce (tzv. curator bonorum)³ a mohl jím být zvolen kdokoli (tzn. bez vyloučení někoho z věřitelů či příbuzných). Tento konkursní řád upravoval i výjimku z povinnosti stanovit správce a to v případě, že majetek dlužníka nebyl příliš rozsáhlý a správy majetku se tak mohl ujmout soud nebo sami věřitelé.

¹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Základy insolvenčního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008, s. 25.

² Tamtéž.

³ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Základy insolvenčního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008, s. 31, SCHELLE, Karel, FRÝDEK, Miroslav. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010, s. 31.

Protože konkursní řízení, tak jak jej upravoval josefínský konkursní řád, bylo velice zdlouhavé a nákladné byl přijat nový konkursní řád tentokrát z roku 1869. Dlužníkovi bylo znemožněno manipulovat se svým majetkem a toto oprávnění přešlo na správce podstaty. Zde můžeme vidět podobnost s dnešním oprávnění insolvenčního správce nakládat s majetkovou podstatou dlužníka od prohlášení konkursu. Právní úpravou z roku 1869 byla zavedena možnost mít více správců podstaty v jednom konkursu (kolektivní výkon správy).⁴ Od této možnosti bylo v budoucích právních úpravách upuštěno.

Za nejdůležitější v období první republiky pak považuji předpis č. 64/ 1931 Sb., zákon, kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůrčí, který zavedl jednotnou právní úpravu na území celé republiky. O preciznosti této právní úpravy svědčí i fakt, že se stala inspiračním zdrojem pro zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání.

K dalšímu vývoji insolvenčního práva ovšem na dobu více než čtyřiceti let nedošlo a to díky zákonu č. 142/1950 Sb. občanskému soudnímu řádu, který zavedl institut tzv. exekuční likvidace, jako exekuční prostředek, který spočíval v prodeji veškerého majetku dlužníka.⁵ Jednalo se o jedinou úpravu úpadkového práva v této době. Tato situace byla zapříčiněna především likvidací soukromého vlastnictví, kdy výhradním vlastníkem všech výrobních prostředků byl stát, který pouze tento majetek předával do správy jednotlivým hospodářským organizacím.⁶

Úpadkové právo bylo na našem území znovu upraveno až zákonem. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání. Nejvýznamnější rozdíly této úpravy a současně platného zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) ohledně osoby insolvenčního správce, jsou v některých kapitolách této práce patrné.

⁴ SCHELLE, Karel, FRÝDEK, Miroslav. *Vývoj konkursního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010, s. 36.

⁵ KOZÁK, Jan. *Insolvenční zákon krok za krokem*[online]. Konkurs a vyrovnání, duben 2006. [cit. 15. září 2013]. Dostupné z: <<http://konkurs-vyrovnani.cz/index.php?idac=173&idb=28>>.

⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Základy insolvenčního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008, s. 37.

2.2 Současná česká právní úprava

Úprava institutu insolvenčního správce je u nás v současné době rozprostřena do několika zákonných a podzákonných předpisů. Mezi ty klíčové právní předpisy patří zejména zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích. Podzákonné právní předpisy, které rovněž skýtají úpravu postavení insolvenčního správce, je vyhláška č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců, vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, vyhláška č. 314/2007 Sb. o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců a konečně vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona.

Stěžejní pro celou koncepci insolvenčního správce je insolvenční zákon. Je rozdělen do tří částí a kromě samotného insolvenčního správce vymezuje předmět úpravy celého zákona, upravuje základní pojmy a zásady důležité pro pochopení insolvence jako takové, určuje procesní subjekty, koriguje průběh insolvenčního řízení, stanovuje způsoby řešení úpadku dlužníka a v neposlední řadě upravuje problematiku insolvenčního rejstříku. Z pohledu insolvenčního správce je důležitá část první, hlava druhá, díl třetí, kde zákonodárce podává bližší vymezení osoby insolvenčního správce, zmiňuje „zvláštní“ druhy insolvenčních správců, charakterizuje výkon této funkce a povinnosti s ní spojené – jako odpovědnost za škodu či újmu způsobenou při výkonu funkce, odměna správce a náhrada hotových výdajů. Práva a povinnosti správce od počátku insolvenčního řízení, přes jednotlivé způsoby řešení úpadku až po konec insolvenčního řízení jsou potom různě upraveny v příslušných částech a hlavách insolvenčního zákona.

K utvoření si celistvého obrazu o postavení osoby insolvenčního správce však samotný insolvenční zákon nestačí. Ten kráčí ruku v ruce s dalším velice důležitým právním předpisem, kterým je zákon o insolvenčních správcích. Hlavním důvodem pro jeho přijetí byla nedostatečná úprava minimální odborné způsobilosti správce

v kontextu kvalifikace správců a odborných požadavků na výkon této funkce.⁷ V úvodních ustanoveních podává výklad pojmu insolvenční správce a dále se zaměřuje především na oprávnění vykonávat činnosti insolvenčního správce, podmínky jejichž splnění je nutné k získání povolení pro výkon funkce, seznam insolvenčních správců a jejich vzdělávání.

Výše zmíněné vyhlášky pak upravují a specifikují jednotlivé detaily týkající se osoby insolvenčního správce.

2.3 Evropské insolvenční právo – Nařízení Rady (ES) 1346/2000

Povinnost být vázán právním rámcem Evropské unie pro Českou republiku vyplývá z jejího členství v této unii. Co se týče oblasti insolvenčního práva je v současné době nejdůležitějším právním předpisem Nařízení Rady (ES) 1346/2000, o úpadkovém řízení, které nabylo účinnosti 31. května 2000. Jedná se o formu nařízení, jež má všeobecnou závaznost a platí bezprostředně v každém členském státě kromě Dánska.

Vzhledem k tomu, že Nařízení je v mnoha směrech neúplný dokument, přistoupila řada členských států k doplnění Nařízení různými prováděcími předpisy. Česká republika jej doplnila pouze velice okrajově a to v § 426 až § 430 IZ.⁸ Insolvenční zákon se v ustanovení § 426 odst. 1 zmiňuje o insolvenčním řízení s evropským prvkem, které se bude řídit předpisem Evropských společenství.⁹ Druhý odstavec tohoto ustanovení pak podává definici, co se rozumí evropským mezinárodním prvkem – „*skutečnost, že hlavní zájmy dlužníka jsou soustředěny v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska a současně alespoň jeden z věřitelů nebo část majetkové podstaty se nachází v některém z jiných členských států Evropské unie s výjimkou Dánska.*“

Z důvodů značných odlišností v oblasti hmotného práva si nařízení neklade za cíl zavést úpravu insolvenčního řízení s obecnou působností na celém území Společenství. Cílem Nařízení je naopak snaha, aby insolvenční řízení probíhala

⁷ *Důvodová zpráva k zákonu o insolvenčních správcích*. [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 9. listopad 2005 [cit. 14. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=15041>>

⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C H. Beck, 2007, s. 19.

⁹ Zde se myslím právě Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, o úpadkovém řízení.

účinně a aby nedocházelo k situacím, „*kteřé budou motivovat zúčastněné strany k převodům majetku nebo soudního řízení z jednoho členského státu do druhého, za účelem získání lepšího právního postavení (tento jev se nazývá forum shopping)*“.¹⁰

Nařízení kromě jiného upravuje i problematiku insolvenčních správců. Již v článku 2 písm. b) je vymezena osoba insolvenčního správce (liquidator).¹¹ Opět se nejedná o žádnou definici správce či o přesné vymezení všech jeho pravomocí (vzhledem k různorodosti úpravy tohoto institutu jednotlivými právními řády). Za správce je považována osoba jmenovaná soudem a uvedená v Příloze C k Nařízení pro konkrétní členskou zemi.¹² Úkolem správce je potom správa podstaty, realizace podstaty a dohled nad dlužníkovými záležitostmi ve vztahu k podstatě. Jinými slovy je správci dáno oprávnění disponovat s majetkovou podstatou dlužníka.

Protože Nařízení rozlišuje mezi hlavním insolvenčním řízením a sekundárním insolvenčním řízením, rovněž rozlišuje i správce v hlavním řízení a správce pro sekundární řízení. Hlavní úpadkové řízení se vede v tom státě, kde má dlužník středisko hlavních zájmů. Sekundární insolvenční řízení, nebo také místní úpadková řízení se vedou vedle hlavního řízení a mohou být zahájena pouze ve státě, v němž se nachází dlužníková provozovna.¹³ Tato řízení jsou tedy územně omezena.

Stěžejním je pro správce článek 18 Nařízení. Jestliže byl insolvenční správce jmenován v jednom členském státě, je jeho jmenování rovněž uznáno ostatními členskými státy, což má za následek možnost správce v přeshraničních řízeních vykonávat své pravomoci i na území těchto členských států.¹⁴ Pakliže se jedná o správce v hlavním insolvenčním řízení, je ve výkonu svých oprávnění na území jiných členských států omezen pouze případným sekundárním insolvenčním řízením. Cílem tohoto omezení je, aby jedna majetková podstata nespadala do dvou řízení, a tudíž se nestala předmětem pravomoci dvou správců.¹⁵ Hlavní insolvenční správce rovněž podle článku 18 disponuje právem přesunout majetek dlužníka mimo členský

¹⁰ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C H. Beck, 2007, s. 45.

¹¹ Srov. MRÁZEK, Josef. *Insolvenční právo EU a právní úprav v ČR*[online]. Ihned.cz, prosinec 2004. [cit. 14. září 2013]. Dostupné z: <http://ihned.cz/download/economia/DOT/PR_PRIRUCKA/PRprirucka_12_2004.pdf>.

¹² V České republice se bude jednat o insolvenčního správce, předběžného insolvenčního správce, zvláštního insolvenčního správce a zástupce insolvenčního správce.

¹³ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C H. Beck, 2007, s. 597.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C H. Beck, 2007, s. 598.

stát, v němž se předmětný majetek nachází.¹⁶ I sekundární insolvenční správce má na základě výše zmíněného článku oprávnění přesáhnout hranice státu, ve kterém bylo řízení zahájeno. Jedná se o možnost správce požadovat vydání majetku ze státu, kam byl převeden po zahájení sekundárního řízení, a možnost uplatnit odporovatelnost v jakémkoli členském státě, je-li to v zájmu věřitelů.¹⁷

Správce při výkonu pravomocí náležejících mu na základě výkonu funkce musí postupovat v souladu s právní úpravou státu, na jehož území chce jednat.

Vztahy mezi správcem hlavního a vedlejšího řízení jsou podrobněji rozvedeny v článku 31. Zde je mimo jiné stanovena povinnost spolupráce a informační povinnost správců navzájem.

Závěrem ještě doplním, že Komise v průběhu roku 2012 prováděla v členských státech konzultace formou dotazníků, jejichž hlavním cílem bylo zjistit zkušenosti jednotlivých osob účastnících se insolvenčních řízení se zahraničním prvkem.¹⁸ Na základě této akce se pak Komise měla rozhodnout, zda přistoupí k zlepšení a modernizaci právního rámce.

V současné době existuje návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení, ze dne 12. 12. 2012 vydaný Evropskou komisí.¹⁹

Vzhledem k tomu, že se pohybujeme v oblasti rychle se rozvíjející právní úpravy, která si neustále žádá změny v podobě novelizací na úrovni právních řádů členských států (Českou republiku nevyjímaje), je správné, že se uvažuje i o změně Nařízení. Dle mého názoru je zcela jistě žádoucí, aby i orgány Evropské unie reagovaly na danou situaci a v určitých časových horizontech přistoupily ke změnám, jež by reflektovaly potřeby praxe. Je zřejmé, že prim v této oblasti bude i nadále sehrávat zákonná úprava jednotlivých členských států, nicméně je na místě, aby i tato problematika byla ohraničena jistými „pravidly“, která budou moci být přímo

¹⁶ Výjimky z tohoto práva stanoví článek 5 a 7 Nařízení.

¹⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C H. Beck, 2007, s. 601.

¹⁸ Reagovat na dotazník mohly osoby samostatně výdělečně činné, malé a střední podniky, věřitelé, insolvenční správci, soudy, ale i jiné orgány veřejné správy a široká veřejnost. PELECHOVÁ, Marta. Evropa modernizuje insolvenční právo. *Právo&Byznys*, 2012, č. duben, s. 21.

¹⁹ Návrh dostupný na internetové stránce:

[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2012\)0744_/com_com\(2012\)0744_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2012)0744_/com_com(2012)0744_cs.pdf)

uplatněna na území jednotlivých členů Evropské unie, což bezesporu přináší určitou právní jistotu.

3 Osoba insolvenčního správce

Oprávnění vykonávat funkci insolvenčního správce, kvalifikační předpoklady a další podmínky pro řádný a odborný výkon jsou upraveny v samostatném zákoně č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích (dále jen zákon o insolvenčních správcích nebo ZoIS) a dalších předpisech, zejména pak ve vyhláškách Ministerstva spravedlnosti.²⁰

Insolvenční správce je dle § 9 IZ považován pouze za zvláštní procesní subjekt, který se účastní insolvenčního řízení a nikoli za účastníka řízení.²¹ Během řízení vystupuje správce vlastním jménem, ale na účet dlužníka.²² I když insolvenční zákon přinesl oproti dřívější právní úpravě²³ změny ve vymezení postavení insolvenčního správce (převážně v nárocích na jeho odborné znalosti, které se zvýšily), insolvenční správce se stal více méně pouze jakýmsi kontrolorem nad průběhem celého řízení s velmi vymezeným prostorem pro projevení vlastního jednání. Jeho vystupování je totiž vázáno názory přihlášených věřitelů a pokyny insolvenčního soudu.

3.1 Podmínky pro výkon funkce

Jedním z nejmarkantnějších rozdílů mezi stávající právní úpravou a dřívějším konkursním zákonem jsou právě podmínky pro výkon funkce insolvenčního správce, přesněji řečeno zpřísnění podmínek pro zápis do seznamu insolvenčních správců a zvýšení odbornosti správců.²⁴ Právě nízké požadavky na kvalifikaci správců a

²⁰ Např. vyhláška č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců, vyhláška č.313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, náhradách jeho hotových výdajů, odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

²¹ Dle §14 insolvenčního zákona jsou účastníky řízení pouze dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníku.

²² DEUTSCH, Erich. Úloha, postavení a pojetí insolvenčního správce v kontextu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). *Daně a finance*, 2007, č. 5, s. 5.

²³ Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Přijetí zákona o insolvenčních správcích mělo za důsledek zejména po skončení přechodného období toho zákona (1. ledna 2010) pokles insolvenčních správců a to z 3 700 na pouhých 217 správců. Hlavním důvodem byla náročnost znalostí, které začaly být vyžadovány. *Konkursní noviny. Počet insolvenčních správců klesl z loňských 3 700 na 217.* [online]. *Konkursní noviny*, 20. ledna 2010.

existence správců konkurzní podstaty různé úrovně byly nejčastěji vytýkány předchozí úpravě v zákoně o konkursu a vyrovnání. Považuji za velice důležité, aby tuto funkci zastávaly osoby dosahující takových kvalit, které beze všeho zajišťují řádný výkon této „profese“.

Zákon o insolvenčních správcích hned v jednom z úvodních ustanovení, a to v § 2, vymezuje, kdo všechno je oprávněn k výkonu činnosti insolvenčního správce. Jsou jimi jak fyzické osoby, tak osoby právnické a to ve formě veřejných obchodních společností, zahraničních obchodních společností nebo zahraničních sdružení.²⁵ U veřejných obchodních společností, které žádají o vydání povolení k výkonu činnosti, zákon dále stanovuje požadavky, které musí tyto společnosti splnit.²⁶

Právě aspekty jako jsou: povolení pro výkon funkce, bezúhonnost a složení odborné zkoušky tvoří v souhrnu podmínky pro výkon funkce insolvenčního správce. Všechny jmenované položky jsou podrobněji rozvedeny níže.

3.1.1 Povolení pro výkon funkce

Jednou z podmínek pro výkon funkce insolvenčního správce je získání povolení. Dnem nabytí právní moci tohoto povolení vzniká právo vykonávat činnosti insolvenčního správce.²⁷ Toto povolení vydává Ministerstvo spravedlnosti na návrh fyzické osoby a dle § 4 ZoIS musí návrh obsahovat následující:

- identifikační údaje žadatele
- adresa sídla žadatele
- evidenční číslo osvědčení o vykonání zkoušky insolvenčního správce
- doklad prokazující splnění podmínky vzdělání²⁸
- doklad prokazující splnění podmínky pojištění odpovědnosti za škodu²⁹
- doklad o bezúhonnosti
- doklad prokazující odbornou praxi

[cit. 22. srpna 2013]. Dostupné z: <<http://www.kn.cz/clanek/pocet-insolvencnich-spravcu-klesl-z-lonskych-3-700-na-217>>

²⁵ Blíže stanoví § 2 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

²⁶ Vzhledem k požadovanému rozsahu práce se tématu veřejných obchodních společností jakožto insolvenčních správců nebudu více věnovat. Podmínky ohledně vydání povolení pro veřejné obchodní společnosti stanoveny v § 5 a § 8 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

²⁷ § 3 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

²⁸ § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

²⁹ § 6 odst. 1 písm. f) zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

- zaplacení správního poplatku

Advokáti, daňoví poradci a auditoři dokládají ještě navíc potvrzení příslušné komory o tom, že jsou jejími členy. Pokud se jedná o návrh na vydání zvláštního povolení k výkonu funkce zvláštního správce, žadatel k návrhu kromě výše uvedených položek ještě připojí ověřenou kopii dokladu o bezpečnostní způsobilosti fyzické osoby nebo osvědčení fyzické osoby.

Proto, aby mohla fyzická osoba úspěšně žádat o vydání povolení, musí být splněno celkem 6 zákonných podmínek – plná způsobilost k právním úkonům³⁰, bezúhonnost³¹, vysokoškolské vzdělání v magisterském oboru, úspěšné složení zkoušky insolvenčního správce, tříletá odborná praxe v oblasti práva, ekonomie, daňového poradenství, účetnictví, auditu nebo řízení podniku a uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce. Novelou provedenou zákonem č. 185/2013 Sb. byl do výčtu podmínek pro vydání zvláštního povolení přidán požadavek splnění předpokladů pro výkon citlivé činnosti dle zákona o ochraně utajovaných informací.³² Stejnou novelou bylo stanoveno, že Ministerstvo nevydá povolení, pokud ke dni podání návrhu uplynulo více než šest měsíců ode dne vykonání zkoušky (nebo zvláštní zkoušky v případě žádosti o vydání povolení pro výkon funkce zvláštního správce). Po uplynutí této lhůty již nebude možné podat návrh na vydání povolení, což de facto má za následek nemožnost získání povolení od příslušného ministerstva. Tato úprava byla zvolena proto, aby funkci zastávaly jen ty osoby, které

³⁰ Způsobilost k právním úkonům je předmětem úpravy zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v § 8.

³¹ V § 7 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích je velice detailně negativně vymezená bezúhonnost fyzických osob, která byla nově upravena novelou č 185/2013 Sb. a proto se domnívám, že je na místě zmínit, jak zákonodárce k vymezení bezúhonnosti přistupuje. Osoba nebude považována za bezúhonnou nejen v případě, že bude pravomocně odsouzena za trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem funkce, ale nově i za jiný trestný čin, pokud tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon funkce. Bezúhonnou rovněž nebude osoba v případě, že bylo v insolvenčním řízení pravomocně rozhodnuto o jejím úpadku, tato osoba byla v posledním pěti letech (zde došlo k prodloužení doby z původních tří let) statutárním orgánem, nebo členem tohoto orgánu právnické osoby, o jejímž úpadku bylo rozhodnuto v insolvenčním řízení, je u ní překážka výkonu funkce, a konečně které bylo v posledních pěti letech před podáním návrhu na vydání povolení, povolení zrušeno nebo jí toto povolení zaniklo, jak stanoví zákon v § 13 odst. 2 a § 34.

³² U zvláštních správců se budou pro příště prověřovat jejich osobnostní předpoklady a spolehlivost, zejména pak jejich psychický stav, důvěryhodnost apod. Zvláštní správci tyto podmínky budou muset splnit do jednoho roku od účinnosti této novely (tj. do 1. 8. 2014). HOJDAN, Lukáš. *Připravované legislativní změny institutu insolvenčního správce* [online]. Epravo.cz, 15. března 2013. [cit. 30. srpna 2013]. Dostupné z <<http://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovane-legislativni-zmeny-institutu-insolvencniho-spravce-89843.html>>.

mají opravdový zájem o činnost insolvenčního správce.³³ Rovněž platnost povolení je nyní omezena na dobu pěti let ode dne nabytí právní moci povolení.

V kompetenci Ministerstva spravedlnosti je i možnost zrušit vydané povolení a to v případě, že osoba insolvenčního správce přestala splňovat některé z podmínek, které zákonodárce stanovuje jako nezbytné pro výkon funkce. K zrušení povolení dále dojde, pokud byla insolvenčnímu správci ministerstvem opakovaně udělena sankce za správní delikt³⁴, nebo insolvenčním soudem opakovaně udělena sankce dle IZ.

ZoIS pamatuje i na problematiku pozastavení práva vykonávat činnost insolvenčního správce a rovněž i na zánik tohoto práva.³⁵

Závěrem je nutno si uvědomit, že samo vydání povolení pro výkon funkce insolvenčního správce není přímo „výkonem“ funkce, ale pouze má za následek zápis do seznamu insolvenčních správců. Teprve poté, co je osoba zapsána do seznamu, může být vybrána předsedou insolvenčního soudu k již zmíněnému samotnému „výkonu“ funkce, který se uplatňuje během řízení. V zákoně o insolvenčních správcích jsou pouze upravena práva a povinnosti osob, jež chtějí vykonávat funkci insolvenčních správců, nikoli práva a povinnosti v insolvenčním řízení. Tato problematika je upravena v insolvenčním zákoně.

3.1.2 Složení zkoušky

Právní úprava zkoušek insolvenčních správců je upravena v § 24 ZoIS, podle kterého má Ministerstvo spravedlnosti umožnit žadateli výkon příslušné zkoušky do šesti měsíců od doručení písemné žádosti za předpokladu, že žadatel splňuje podmínky pro uchazeče, které stanoví zákon (viz kapitola 3.1.1. povolení pro výkon funkce) a uhradí poplatek ve výši 5 000 Kč. Je zde pamatováno i na možnost opětovného pokusu o složení zkoušky (zkoušku je možno opakovat pouze dvakrát a je zde zvýšen poplatek u druhého pokusu na 7 000 Kč). V případě, že žadatel není úspěšný ani při druhém pokusu o složení zkoušky, má možnost se nechat

³³ HOJDAN, Lukáš. *Připravované legislativní změny institutu insolvenčního správce* [online]. Epravo.cz, 15. března 2013. [cit. 30. srpna 2013]. Dostupné z <<http://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovane-legislativni-zmeny-institutu-insolvencniho-spravce-89843.html>>.

³⁴ Dle § 36b zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

³⁵ Toto podrobně upraveno v § 9, 10, 11 a 12 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

přezkoušet až po uplynutí tří let ode dne posledně konaného pokusu. Vyhláška rovněž upravuje otázky zkouškové komise a způsob hodnocení zkoušky.³⁶

Zkouška insolvenčního správce je důležitým nástrojem prověření znalostí osoby, která chce vykonávat činnosti insolvenčního správce. Zkouška má prověřit uchazeče nejen z oblasti samotného insolvenčního práva, ale také z dalších právních a ekonomických oborů. Podrobné náležitosti obsahu zkoušek insolvenčních správců upravuje vyhláška č. 321/2007 v § 3.³⁷ Jen velmi stručně zde zmíním, že zkouška se skládá ze dvou částí, písemné a ústní, a jak jsem již uvedla, její součástí jsou jak oblasti právní, tak i oblasti mimoprávní (hlavně řízení podniku, účetnictví a financování podniku). Právě toto prolínání oborů a širší záběr znalostí, které musí uchazeči prokázat, má dle mého názoru za důsledek převahu kvality nad kvantitou. Domnívám se, že je zcela správné, aby v této oblasti působila pro futuro spíše menší skupina odborníků, která ovšem bude o to více erudovanou. Realizaci snížení počtu insolvenčních správců, popřípadě jejich stabilizaci na určitém počtu má, zdá se, v plánu i zákonodárce, když opětovně zvyšuje obtížnost skládaných zkoušek.

3.2 Seznam insolvenčních správců

Vedením insolvenčního seznamu, který je součástí insolvenčního rejstříku, je pověřeno Ministerstvo spravedlnosti. Do toho seznamu se zapisují správci, kteří získali povolení vykonávat činnost insolvenčního správce a mohou tak být zvoleni příslušným insolvenčním soudem za správce pro dané insolvenční řízení. V § 21 IZ je stanoveno, že náležitosti tohoto seznamu jsou podrobněji upraveny v § 16 a násl. ZoIS.

Seznam je rozčleněn do dvou částí – část obecná a část zvláštní. V obecné části seznamu jsou zapsáni správci, jež mohou vykonávat činnosti insolvenčního správce. Do zvláštní části se pak zapisují osoby, kterým vzniklo právo vykonávat činnost správce dle §3 odst. 2 ZoIS. Zákon dále stanovuje veškeré náležitosti a především údaje, které se zapisují do seznamu. Zde můžeme rozlišovat údaje

³⁶ Podrobnější rozbor předpisu považuji pro předmět mé práce za nadbytečný.

³⁷ Vyhláška č. 321/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců. Je zde upraven průběh a rozsah zkoušených disciplín jak pro zkoušky insolvenčního správce, tak pro zvláštní zkoušky insolvenčního správce. Tyto zvláštní zkoušky se týkají osob, jež se chtějí stát zvláštním insolvenčním správcem. Nad rámec „klasických“ zkoušek musejí uchazeči prokázat znalosti z dalších oblastí, jakými jsou principy a fungování finančního trhu, organizace podniku, řízení podniku apod.

zapisované do seznamu obecně (údaje o vzniku práva vykonávat činnost, popřípadě údaje o pozastavení či zániku práva na výkon funkce), a dále údaje identifikující osobu insolvenčního správce (jedná se především o jméno, příjmení a trvalé bydliště a nově kromě informace o dosaženém vzdělání i údaje o absolvované odborné praxi). Dle mého názoru se i na tomto místě projevuje snaha zákonodárce co nejvíce zprůhlednit celý systém ustanovování insolvenčního správce již v okamžiku jeho zápisu do seznamu. Je zcela správné, aby při výběru insolvenčních správců měl insolvenční soud informace o vzdělání a praxi správců, především pak v souvislosti s požadavkem, aby se při jmenování správců přihlíželo k jejich odborné způsobilosti.

3.3 Jmenování insolvenčního správce

Jak je zmíněno již v kapitole o seznamu insolvenčních správců, insolvenční správce je vybírán insolvenčním soudem ze seznamu vedeného Ministerstvem spravedlnosti.³⁸ Primárně insolvenčního správce ustanovuje insolvenční soud, který má daný případ insolvence v kompetenci. Ve snaze zvýšit transparentnost celého insolvenčního řízení došlo ke změně ustanovování insolvenčních správců³⁹, kdy insolvenčního správce ustanovuje nikoli soudce, který vede insolvenční řízení, ale předseda insolvenčního soudu.⁴⁰ Správnost této změny oproti původní právní úpravě v zákoně č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, potvrzuje i judikatura v nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 8. března 2005, sp. zn. III. ÚS 448/04. Nelze než souhlasit s názorem Ústavního soudu, který se vyjádřil k velice úzkým vazbám konkurzních soudců a správců konkurzních podstat, které se projevují zejména ve způsobu ustanovování správců do funkce, ale rovněž i ve způsobu zproštění funkce, v oblasti sankcionování správce za neplnění povinností, a konečně i ve sféře otázky odměňování. Z nálezu vyplývá, že se nejedná o neutrální vztah, ale vztah funkční závislosti a do jisté míry i spolupráce. Jsem přesvědčena, že podmínky, jež zde byly

³⁸ Dle § 22 odst. 1 IZ lze ustanovit i osobu nezapsanou v seznamu správců, a to především v momentě, kdy v místě bydliště/sídla dlužníka sice jsou správci, kteří v daném místě mají sídlo, ale pro důležité důvody nemohou funkci správce vykonávat. Více viz ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Linde, 2008. s. 60.

³⁹ § 25 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁴⁰ Ten tak činí v rámci výkonu veřejné správy, kdy je podřízen Ministerstvu spravedlnosti. MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami a judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2006 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011, s. 58.

za účinnosti ZKV, ohledně ustanovování konkursních správců, vytvářely příhodné prostředí pro nadstandartní vztahy a vazby mezi konkurzními soudci a správci, které do budoucna nemohly být žádoucí. Ke změně nastavení mechanismu se tedy přistoupilo právě z důvodů zabránění případných potencionálních propojování mezi insolvenčním soudcem dohlížejícím na uspokojování věřitelů a insolvenčním správcem provádějícím toto uspokojování. Nutno podotknout, že ke změnám provedeným IZ došlo i na základě četných výtek veřejnosti a rozhodovací činnosti soudů.

Ustanovení konkrétní osoby ze seznamu insolvenčních správců je ponecháno úvaze předsedy insolvenčního soudu, který je při výběru omezen pouze povinností přihlídnout ke stavu insolvenčního řízení, k osobě dlužníka a jeho majetkovým poměrům a rovněž k odborné způsobilosti správce a jeho zatížení (§ 25 odst. 2 IZ).⁴¹ V zákoně ale zcela chybí jakýsi „mechanismus“, jenž by jasně stanovoval, jakým způsobem bude správce vybírán. Jinými slovy, jak uvádí Žižlavský: „z jakých důvodů a jak probíhá proces vyhodnocování informací pro výběr správce, známo není“.⁴² Setkáváme se zde pouze s obecnými zásadami, kterými se předseda soudu musí řídit, nicméně se domnívám, že volnost předsedy soudu při výběru osob na post insolvenčních správců je i nadále poměrně široká. Při pročitání pramenů jsem několikrát narazila na názor, že by bylo přinejmenším vhodné, kdyby existoval buď centrální systém přidělování správců pro jednotlivá řízení (například s přihlédnutím k bydlišti dlužníka), nebo by se při ustanovování postupovalo stejně jako při výkonu funkce soudce, kdy je předem stanoveno, jaký soudce bude rozhodovat při nápadu nové věci.⁴³ Takovéto řešení by jistě přispělo k ještě větší transparentnosti při výběru insolvenčního správce. Nutno ještě zmínit, že osoba, která je zapsaná do seznamu, a byla vybrána insolvenčním soudem má právo ustanovení do funkce odmítnout, ale to pouze z vážných důvodů. Mezi tyto důvody lez řadit následující skutečnosti: správce pozbyl předpoklady pro zápis do seznamu insolvenčních správců, zdravotní popřípadě další důvody, které mu dlouhodobě znemožňují výkon funkce a

⁴¹ Považuji za nutné se na tomto místě zmínit, že by bylo vhodné, kdyby zákonodárce upřesnil, co je přesně myšleno pod pojmem „zatížení“ a zda se tím v kontextu celého § 25 IZ myslí spíše negativní dopad při výběru insolvenčního správce nebo naopak.

⁴² ŽIŽLAVSKÝ, Michal. Insolvenční správci potřebují své standardy. *Právo&Byznys*, 2011, č. říjen, s. 18.

⁴³ Poznatzky získané napříč použitými prameny.

v neposlední řadě rovněž situace, kdy se správce dozví o své případné podjatosti vůči dlužníkovi.

Otázku podjatosti správce a jeho vyloučení z tohoto důvodu blíže specifikuje § 24 IZ. V případě pochybností o nepodjatosti správce vzhledem k jeho poměru k projednávané věci nebo k osobám účastníků řízení se bude především zkoumat, zda správce není příbuznou osobou dlužníka, sám není věřitelem dlužníka, nebo jestli se sám neúčastnil na dlužníkově podnikání.⁴⁴ Pakliže se insolvenční správce dozví o jakémkoli důvodu, který by mohl ohrozit jeho nepodjatost, má správce zákonnou informační povinnost toto oznámit insolvenčnímu soudu. Porušení této oznamovací povinnosti může mít za následek zproštění funkce, a to právě pro závažné porušení důležité povinnosti.

Rozhodnutí o osobě správce je zpravidla součástí rozhodnutí o úpadku⁴⁵, nebo může být vydáno ještě před rozhodnutím o úpadku a to formou rozhodnutí o ustanovení předběžného správce.⁴⁶ V případě nesouhlasu s volbou předsedy soudu je zde možnost odvolání proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce, eventuálně za předpokladu splnění podmínek dle § 32 IZ zproštění insolvenčního správce.⁴⁷

Druhým možným způsobem jak ustanovit osobu do funkce insolvenčního správce je ustanovení věřiteli, a to v souvislosti s odvolání správce.⁴⁸ Nejedná se ale o „klasický“ způsob jmenování, tak jako u stanovení správce soudem, ale o možnost věřitelů určit insolvenčního správce v případě, kdy nesouhlasí s již vybraným kandidátem na základě rozhodnutí předsedy soudu. Zákon tedy ponechává věřitelům možnost na věřitelské schůzi insolvenčního správce odvolat a ustanovit nového za podmínky, že se pro toto odvolání vyslovila nejméně polovina všech věřitelů a to podle výše jejich pohledávky. Ovšem je zde omezení v podobě možnosti odvolat správce pouze na schůzi konané nejbližší po přezkumném jednání.⁴⁹ Rozhodnutí

⁴⁴ K tomuto se vyjádřil i Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí 610/2010-A-25 ze dne 29. 7. 2010, kdy stanovil, že důvodem pro pochybnosti o nepodjatosti insolvenčního správce mohou být zejména skutečnosti, že je správce vůči dlužníkovi osobou blízkou, věřitelem dlužníka, dlužníkem dlužníka či ručitelem dlužníka a jiné.

⁴⁵ § 132 odst. 2 písm. b zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁴⁶ § 27 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon. Otázce předběžného insolvenčního správce se budu podrobněji věnovat v kapitole 4.1.

⁴⁷ Rozebráno v podrobně v kapitole 3.4.1.

⁴⁸ O odvolání insolvenčního správce více viz kapitola 3.4.

⁴⁹ Přezkumné jednání podrobně upraveno v § 190 IZ, termín určení schůze věřitelů a termín konání přezkumného jednání viz § 137 IZ.

schůze věřitelů je podmíněno souhlasem insolvenčního soudu (v zákoně taxativně stanoveno, kdy soud ustanovení nového správce nepotvrdí - § 29 odst. 2 IZ). V případě, že soud souhlasí s osobou nově ustanoveného insolvenčního správce není proti němu přípustné odvolání. Odvolání je přípustné jen za předpokladu, že soud nepotvrdí usnesení věřitelů o ustanovení správce. K podání odvolání je oprávněný pouze věřitel, který na schůzi hlasoval pro ustanovení insolvenčního správce do funkce.

Jakmile dojde k určení správce postupy, které jsou rozebrány v této kapitole, zapíše insolvenční soud neprodleně správce do seznamu dlužníků v insolvenčním rejstříku.⁵⁰

3.4 Změna a odvolání insolvenčního správce

Iniciovat možnost odvolat insolvenčního správce je svěřena do rukou insolvenčního soudu a věřitelů. Ti kromě návrhu na odvolání mohou správce i rovnou odvolat. Toto právo přísluší především insolvenčnímu soudu, avšak v jednom případě i schůzi věřitelů.

Podle současné právní úpravy může změnu v osobě insolvenčního správce v průběhu řízení provést nejen insolvenční soud, ale i samotná schůze věřitelů.⁵¹ Nicméně toto ustanovení se promítá v § 29 IZ, které pojednává o odvolání a ustanovení insolvenčního správce. O výše uvedeném jsem již zmínila v předchozí kapitole, jakožto o jednom z možných způsobů, jak lze ustanovit správce. Stojí ale za připomínku, že právě samo odvolání insolvenčního správce musí předcházet jeho novému ustanovení a možnost změnit či odvolat správce je zde dána právě věřitelské schůzi, respektive věřitelům, ale tento, dalo by se říci „nebezpečný“ nástroj je omezen časovým obdobím, kdy jej věřitelé mohou uplatnit. Je správné, že zákon dává tuto výsadu věřitelům pouze jednou během insolvenčního řízení, protože jakákoli libovůle věřitelů, či změna poměrů mezi věřiteli by mohla vést k časté změně insolvenčních správců a dle mého názoru by jistě mohlo docházet mimo jiné k ohrožení nepodjatosti správců. Insolvenční správce je za této situace odvolán,

⁵⁰ Insolvenční rejstřík dostupný na <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>.

⁵¹ § 28 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

jakmile se na tom schůze věřitelů usnese.⁵² Insolvenční soud toto rozhodnutí nikterak neschvaluje ani nepotvrzuje. Shrnuto – postupem podle ustanovení § 29 IZ bez dalšího rozhodování insolvenčního soudu dochází jednak k odvolání insolvenčního správce a jednak k určení nového správce po potvrzení insolvenčního soudu.

Ovšem zákon pamatuje i na situaci, kdy se schůze věřitelů sice usnese na odvolání správce, ale nestanoví správce nového. V takovém případě tuto osobu určí předseda insolvenčního soudu ze seznamu insolvenčních správců. Je zcela jasné, že se bude jednat o osobu odlišnou, než kterou odvolali věřitelé.

Stojí ještě za zmínku, že v případě odvolání a jmenování nového správce věřitelskou schůzí, má insolvenční správce právo požádat do tří pracovních dnů ode dne, kdy se dozvěděl o svém jmenování, soud o odvolání, a ten jeho návrhu vyhoví. Tento postup se ale neuplatní v případě, že je správce určen insolvenčním soudem.⁵³

K dalším způsobům, jak lze správce odvolat je dle insolvenčního zákona už příslušný pouze insolvenční soud. Vyplývá to především z ustanovení § 31 IZ, kde jsou mimo jiné uvedeny důvody, jež mají původ v pochybení správce, a lze jej pro ně odvolat z funkce. Insolvenční soud, který rozhoduje na návrh anebo i bez něj, je povinen bezprostředně o odvolání rozhodnout a to až po slyšení správce. Je-li insolvenční správce odvolán, má insolvenční soud povinnost současně stanovit správce nového. Důsledkem této změny v osobě správce je povinnost dosavadního správce řádně informovat správce nového a předat mu veškerou agendu související s řízením.

3.4.1 Zproštění výkonu funkce

Oproti odvolání je potřeba odlišit zproštění výkonu funkce jakožto sankčního opatření, které v tomto případě náleží pouze insolvenčnímu soudu. V ustanovení § 32 IZ je stanoveno, co vše může vést až ke zproštění funkce. Neplnění řádně svých povinností je zde chápáno především jako déle trvající pochybení insolvenčního správce v kontextu celého řízení a všech jeho činností.⁵⁴ V případě nedostatku

⁵² Postup podrobněji popsán v předchozí kapitole 3.3.

⁵³ V takovémto případě má správce pouze možnosti, které nabízí § 26 IZ.

⁵⁴ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení*. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 37.

odborné péče se tak může jednat i o nedostatek vlastní odbornosti při výkonu činnosti insolvenčního správce.⁵⁵ Na tomto místě si můžeme opět všimnout snahy o profesionalizaci insolvenčních správců a důrazu, jaký je kladem na jejich vzdělání a odbornost. Posledním důvodem pro zproštění je pak porušení důležité povinnosti stanovené zákonem.

Podat návrh soudu je oprávněn věřitelský orgán, dlužník, ale lze rozhodnout i bez návrhu. Protože se jedná o sankční prostředek, je správci, jakožto i osobám oprávněným podat návrh na zproštění, ponechána možnost odvolání.

Závěrem je ještě potřeba zmínit, že zproštění insolvenčního správce nemusí nutně v každém případě znamenat sankční prostředek. Zákon tohoto sousloví užívá i v souvislosti s ukončením výkonu funkce insolvenčního správce při skončení jednotlivých způsobů insolvenčního řízení.

⁵⁵ Tamtéž.

4 Druhy insolvenčních správců

Dle IZ existuje několik úhlů pohledu, dle kterých můžeme členit insolvenční správce. Jednou z možností je členění podle časového okamžiku, kdy je správce do své funkce ustanoven – rozlišujeme zde tedy předběžného správce a insolvenčního správce. IZ pak na dalších místech hovoří o institutu zvláštního správce, hostujícího správce a také se zmiňuje o funkci zástupce insolvenčního správce, jejichž problematikou se budu zabývat v následujících kapitolách mé práce. Zákonodárce se především zaměřuje na jejich specifické postavení oproti běžnému insolvenčnímu správci v průběhu insolvenčního řízení. Všichni výše jmenovaní správci vystupují v řízení pouze v určitých, předem stanovených případech.

Je potřeba zmínit, že nejtypičtějším způsobem výkonu funkce je ustanovení insolvenčního správce na základě rozhodnutí o úpadku.⁵⁶ Náležitosti, které vedou k jeho zvolení do funkce, jsou podrobněji popsány v kapitole 3.3.

4.1 Předběžný správce

Insolvenční soud ustanovuje předběžného insolvenčního správce v momentě, kdy se rozhodne omezit dlužníka na rámec daný §111 IZ.⁵⁷ Takovéto omezující opatření má povahu předběžného opatření a právě jeho součástí je i obligatorní zvolení předběžného správce. Jedním z hlavních důvodů, proč je soudu umožněno zvolit předběžného správce, je zjištění a případné zajištění majetku, jež tvoří majetkovou podstatu dlužníka. V zákoně nejsou stanovena žádná zvláštní pravidla pro zvolení předběžného správce, takže lez mít za to, že se bude postupovat dle § 25 IZ a osobu předběžného insolvenčního správce bude určovat předseda insolvenčního soudu.

K právům a povinnostem uloženým předběžnému správci zákonem jsou připojeny i povinnosti, které mu vymezí insolvenční soud. Soud je v tomto rozsahu ovšem omezen a to požadavkem, aby práva a povinnosti jím stanovené nebyly

⁵⁶ Dle § 136 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁵⁷ Jedná se o situaci, kdy soud omezuje dlužníka v nakládání s majetkovou podstatou v širším rozsahu, než jaký uvádí §111 IZ.

v širším rozsahu, než jaké náleží insolvenčnímu správci po rozhodnutí o úpadku. Za zcela správné pak považují, aby se předběžný správce po rozhodnutí o úpadku dlužníka stal insolvenčním správcem s plnou působností. Změna v osobě insolvenčního správce povede k zbytečným komplikacím, kdy již dobře obeznámený předběžný správce bude muset nově ustanoveného insolvenčního správce seznamovat s veškerou materií týkající se dlužníka a jeho majetku. Je zcela logické, že zákonodárce rovněž v § 27 odst. 2 IZ upřednostňuje pouhou přeměnu osoby předběžného insolvenčního správce na insolvenčního správce. Pokud nastane situace, během níž dojde k závěru, že je potřeba ustanovit za insolvenčního správce odlišnou osobu od osoby předběžného správce, měl by soud toto rozhodnutí přinejmenším stručně odůvodnit.

4.2 Oddělený správce

Odděleného insolvenčního správce ustanoví insolvenční soud, jakmile v insolvenčním řízení vyjde najevo jeho potřeba.⁵⁸ Potřebnost tohoto „zvláštního“ správce se projevuje především v situaci, kdy je insolvenční správce vyloučen z některých úkonů, k nimž dochází v insolvenčním řízení, pro svůj poměr k některému z dlužníkových věřitelů či k některému ze zástupců dlužníkových věřitelů.⁵⁹ Musí se ale jednat o takový vztah mezi správcem a věřitelem, který nemá za následek ovlivnění fungování insolvenčního správce, zejména výkonu jeho práv a povinností v řízení. Institut odděleného insolvenčního správce má tak především zabránit případným námitkám podjatosti insolvenčního správce a v podstatě se jedná o výjimku z ustanovení § 24 IZ.

Pro aplikaci § 34 IZ musejí být kumulativně splněny dvě následující podmínky. Musí se jednat o vztah správce pouze k některému z věřitelů a zároveň věřitel, o jehož vztahu se správcem je pochyb, co se týče nepodjatosti, nesmí mít v řízení přihlášenou pohledávku významného charakteru. Pohledávka významného charakteru je zde uvedena právě proto, aby nedocházelo k ustanovování odděleného správce pokaždé, bude-li zjištěna spojitost mezi správcem a věřitelem dlužníka,

⁵⁸ Insolvenční správce má povinnost neprodleně informovat soud po té, co se o své případné podjatosti dozví. Nepředání těchto informací soudu může mít za následek zproštění insolvenčního správce jeho funkce a to dle § 32 IZ.

⁵⁹ Dle § 34 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

nýbrž aby se k využití odděleného správce přistupovalo až v případech, kdy věřitel bude mít dominantní postavení (např. v případě většinového věřitele).

Na rozdíl od výše popsaného, dle § 34 odst. 2 IZ bude oddělený insolvenční správce stanoven vždy, dojde-li k vyloučení správce z úkonů z důvodu odporování společnému zájmu věřitelů v insolvenčním řízení.⁶⁰

Oddělený insolvenční správce po dobu své působnosti provádí pouze úkony, které jsou mu svěřeny rozhodnutím insolvenčního soudu. Jedná se především o úkony, pro něž byl insolvenční správce vyloučen.

4.3 Zvláštní správce

V průběhu insolvenčního řízení může nastat celá řada situací, během nichž je potřeba řešit odborné a specifické otázky. § 35 IZ pokrývá případy, kdy insolvenční správce vystupující v insolvenčním řízení nemá určité odborné znalosti potřebné pro dané řízení. Za těchto podmínek může předseda soudu ustanovit zvláštního insolvenčního správce, který bude kompetentní k výkonu jemu soudem svěřených a vymezených náležitostí. Ve většině případů budou za ony požadované znalosti považovány odborné znalosti, především pak znalosti ekonomicko-technické povahy. Nelze než souhlasit s názorem P. Budína, jenž tvrdí, že cílem této úpravy není snížení objemu činností vykonávaných samostatným správcem, který má možnost při komplikovaném a rozsáhlém insolvenčním řízení využít svých zaměstnanců či úkonů třetích osob.⁶¹

Považuji za přínosné se na tomto místě ještě zmínit o správci se zvláštním povolením, kterého je nutno odlišit od zvláštního insolvenčního správce tak, jak jej upravuje § 35 IZ. O správci se zvláštním povolením pro výkon funkce insolvenčního správce hovoří zákon o insolvenčních správcích. Jedná se v podstatě o to, že takovýmto správcem se může stát pouze osoba, která získala zvláštní povolení. Na rozdíl od zvláštního insolvenčního správce, kde není potřeba žádného speciálního

⁶⁰ Nejčastěji se toto ustanovení bude aplikovat při tzv. koncernových insolvencích, popřípadě v rámci sporů o majetek dlužníků tvořících koncern a jejich převodů majetku mezi jednotlivými členy koncernu. *Komentář k § 34. Insolvenční zákon. Oddělený insolvenční správce.* [Program] ASPI, aktualizace z 1. září 2013 [cit. 3. září 2013].

⁶¹ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení.* Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 40.

povolení, nýbrž jsou zde vyžadovány jen odborné znalosti, které bude uplatňovat během řízení vedle insolvenčního správce.

4.4 Zástupce insolvenčního správce

Za jakýsi druh insolvenčního správce lze jistě považovat i zástupce insolvenčního správce.⁶² Insolvenční soud této možnosti využije především tehdy, budou-li v probíhajícím insolvenčním řízení dány závažné důvody bránící již ustanovenému insolvenčnímu správci ve výkonu jeho funkce. Zejména se bude jednat o přechodnou indispozici mající charakter např. nemoci, hospitalizace v nemocnici apod.⁶³ Záměrem této úpravy je vedení insolvenčního řízení bez ohledu na nepřítomnost původního insolvenčního správce a také bez jakýchkoli prodlev.

Zástupce nahrazuje ve výkonu funkce insolvenčního správce a přebírá veškerá jeho práva a povinnosti v řízení.⁶⁴ Zároveň po tuto dobu nese odpovědnost za řádné plnění své funkce. Pro ustanovení do funkce, odměňování a zprošťování funkce zástupce insolvenčního správce platí obdobně ustanovení o insolvenčním správci (§ 35 odst. 2 IZ).

⁶² § 33 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁶³ Zde je ovšem ke zvážení o jak dlouhý časový úsek se má jednat. Domnívám se, že pokud by se jednalo o dlouhodobější záležitost, bylo by vhodnější původního insolvenčního správce odvolat a stanovit nového.

⁶⁴ Na rozdíl od odděleného insolvenčního správce a zvláštního insolvenčního správce, kterým jsou při nástupu k výkonu funkce stanoveny určité úkony, nebo okruh otázek, jejichž řešení vyžaduje specializaci. ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Linde, 2008. s. 76.

5 Úloha insolvenčního správce během insolvenčního řízení

Činnost insolvenčního správce během insolvenčního řízení lze rozdělit do tří fází, ve kterých bude uplatňovat práva a povinnosti, jež mu dává k dispozici insolvenční zákon.⁶⁵ Z časového hlediska si tedy můžeme jeho vystupování v insolvenčním řízení rozdělit do těchto fází:

- postavení insolvenčního správce před rozhodnutím o úpadku
- postavení insolvenčního správce od rozhodnutí o úpadku do způsobu jeho řešení
- postavení insolvenčního správce v konkurzu, oddlužení a reorganizaci.

Pro celé insolvenční řízení platí obecné požadavky na činnost správce při výkonu své funkce.⁶⁶ Je zde povinnost postupovat svědomitě a s odbornou péčí (tedy vykonávat svou funkci jako řádný hospodář), ale především povinnost vyvinutí veškerého úsilí k tomu, aby bylo dosaženo co nejvyšší míry uspokojení věřitelů. I přes tento požadavek musí insolvenční správce v řízení postupovat nestranně, neboť nereprezentuje zájmy vlastní ani zájmy věřitelů dlužníka. Mezi další povinnosti stanovené § 36 odst. 2 IZ patří poskytování součinnosti věřitelským orgánům, zejména účast na jednání věřitelů, a předkládání písemných zpráv o stavu insolvenčního řízení.⁶⁷

Obecně lze říci, že se insolvenční správce stanovuje až v rozhodnutí o úpadku dle § 136 IZ. Výjimku z tohoto tvoří vydání předběžného opatření insolvenčním soudem (podle § 122 a § 113 IZ), kterým se omezuje dlužník v nakládání s majetkovou podstatou nad rámec §111 IZ. V takovém případě je tedy nutné stanovit osobu, jež bude moci v tomto „přechodném období“ nakládat s majetkem dlužníka do rozhodnutí o úpadku. K řešení výše popsané situace slouží institut předběžného insolvenčního správce, se kterým se setkáváme právě v období před rozhodnutím o úpadku.

⁶⁵ Časová osa ohledně postavení insolvenčního správce v insolvenčním řízení v příloze č. 1.

⁶⁶ Dle § 36 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁶⁷ Zprávu předkládá insolvenční správce v intervalu nejméně jednou za tři měsíce jak insolvenčnímu soudu, tak věřitelskému orgánu.

Dalším případem, kdy lze ustanovit správce ještě před rozhodnutím o úpadku, je vyhlášení moratoria na dlužníka, nebo odůvodňuje-li to rozsah majetkové podstaty, který je vhodné předběžně zajistit a zjistit, a konečně, jsou-li zde jiné, stejně závažné důvody.⁶⁸

Jak již bylo řečeno v kapitole 4.1., hlavními povinnostmi předběžného insolvenčního správce jsou zjištění a zajištění majetku dlužníka. Rozsah práv a povinností předběžného správce stanovuje insolvenční soud v rozhodnutí o jeho ustanovení a jedná se tedy o úkony, které bude po rozhodnutí o úpadku plnit insolvenční správce.

V období od rozhodnutí o úpadku až do rozhodnutí o způsobu řešení úpadku už vystupuje zvolený insolvenční správce tak, jak stanovuje § 136 IZ. V této fázi patří mezi jeho práva a povinnosti dohled nad účetnictvím, dispozice s dlužníkovým majetkem v rozsahu omezení dlužníka, přezkum přihlášených pohledávek věřitelů⁶⁹ a vytvoření jejich seznamu⁷⁰, sestavení majetkové podstaty⁷¹, napadání neplatných a neúčinných úkonů⁷², vystupování v incidenčních sporech⁷³, ale i sepsání zprávy o své činnosti a informační povinnost vůči věřitelům ohledně stavu dlužníkovy majetku.

Domnívám se, že právě v této fázi řízení spočívá stěžejní úloha insolvenčního správce. Správci jsou svěřeny úkoly, které jsou nezbytné pro průběh řízení a zásadním způsobem ovlivňují jeho konečnou podobu. Z výše uvedených činností správce bych pak především vyzvedla přezkum přihlášených pohledávek věřitelů a soupis majetkové podstaty. Těmito dvěma hlavními činnostem se budu podrobněji věnovat v následujících kapitolách své práce.

Úkony insolvenčního správce v úseku od jeho ustanovení do rozhodnutí o způsobu řešení úpadku lze označit za obecné, budou se uplatňovat v každém insolvenčním řízení, nehledě na konkrétní typ řešení úpadku. S odlišnými právy a povinnostmi se setkáváme až v jednotlivých způsobech řešení úpadku. Problematice postavení a úlohy správce v konkurzu a oddlužení se budu věnovat rovněž v následující části práce.

⁶⁸ § 112 odst. 2 a § 123 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁶⁹ § 188 IZ

⁷⁰ § 189 a § 197 IZ

⁷¹ § 217 IZ

⁷² § 231 a násl. IZ

⁷³ § 159 IZ,

5.1 Přezkum přihlášených pohledávek

Jednou ze stěžejních činností insolvenčního správce je práce s přihlášenými pohledávkami věřitelů za dlužníkem. Věřitelé v průběhu insolvenčního řízení uplatňují své pohledávky podáním přihlášky. Jaké náležitosti má přihláška mít a přesný postup podání přihlášky podrobněji upravuje insolvenční zákon v ustanovení § 173, § 174 a násl. IZ.⁷⁴ Správně podané přihlášky jsou doručeny soudem insolvenčnímu správci, kterému jako jedinému přísluší přezkoumání přihlášek a vytvoření seznamu přihlášených pohledávek, jež se později uplatňuje v soudem stanoveném přezkumném jednání.

Při přezkumu přihlášek by se v první řadě měl správce zabývat tím, zda se jedná z věcného hlediska o pohledávku, kterou lze přihlásit a posléze uspokojit. Insolvenční správce následně musí především posoudit, zda se nejedná o pohledávku z uspokojení vyloučené⁷⁵, či pohledávky, které sice v řízení zle uspokojit, nicméně se nepřihlašují. Za tyto pohledávky se považují pohledávky za majetkovou podstatou dlužníka a jim na roveň postavené.⁷⁶ Insolvenční správce se zajisté může setkat i s opožděně podanou přihláškou po uplynutí lhůty stanovené insolvenčním soudem v rozhodnutí o úpadku. Tato lhůta nesmí být kratší než třicet dnů a delší než dva měsíce. Pokud některá z přihlášených pohledávek splňuje výše uvedená kritéria, insolvenční soud ji odmítne a insolvenční správce ji nezařadí do seznamu přihlášených pohledávek.

Samotný přezkum přihlášených pohledávek je upraven v § 188 IZ, který stanovuje povinnost insolvenčního správce jednotlivé přihlášky věřitelů přezkoumat zejména podle přiložených dokladů, podle účetnictví dlužníka, nebo jeho evidence (nejčastěji půjde o daňovou evidenci).⁷⁷ Bude se jednat pouze o přihlášky, které byly správcem shledány jako řádné, tzn. byly podány včas, splňovaly potřebná kritéria co do obsahu a formy, popřípadě byly věřitelem řádně a včas doplněny dle § 188 odst. 2

⁷⁴ Touto problematikou se ale vzhledem k požadovanému rozsahu diplomové práce nebudu podrobněji zabývat a proto odkazují pouze na zákon, respektive na vyhlášku č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení.

⁷⁵ Jedná se například o pohledávky věřitelů z darovacích smluv, smluvní pokuty, pokud právo na jejich uplatnění vzniklo až po rozhodnutí o úpadku. Více viz § 170 IZ:

⁷⁶ Podrobněji upravuje § 168 a § 169 IZ.

⁷⁷ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení*. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 239.

IZ.⁷⁸ Nezbytnou součástí celého posuzovacího procesu je i vyžádání si dlužníkovy vyjádření k jednotlivým přihlášeným pohledávkám. A v neposlední řadě může insolvenční správce v rámci tohoto posuzování využít i součinnosti orgánů, které jsou k tomu povinny dle § 43 a § 44 IZ.

Nelze opomenout ani jednu z dalších povinností insolvenčního správce - poučovací povinnost uloženou § 188 odst. 2 IZ. Na zkoumání úplnosti a řádnosti přihlášených pohledávek je navázána poučovací povinnost, kterou vykoná insolvenční správce, nebude-li přihláška obsahovat veškeré požadované náležitosti. Správce poskytne věřitelům k nápravě vad nejméně patnáct dnů od doručení této výzvy. Jestliže bude pohledávka řádně a včas doplněna o chybějící údaje, insolvenční správce ji zařadí na pořad přezkumného jednání. V opačném případě bude muset insolvenční správce posoudit míru nedostatků, jež daná pohledávka obsahuje. Pakliže nedostatky budou bránit řádnému přezkoumání přihlášky, předá správce přihlášku insolvenčnímu soudu k postupu dle § 185 IZ (rozhodnutí o odmítnutí přihlášky).⁷⁹ Dojde-li správce k názoru, že nedostatky nejsou závažného charakteru, a že lze přihlášenou pohledávku i přesto přezkoumat, zařadí ji na přezkumné jednání u insolvenčního soudu.⁸⁰

Je potřeba mít na paměti, že všechny výše popsané činnosti by měl insolvenční správce vykonávat v souvislosti s § 36 IZ. Domnívám se, že právě onu odbornou péči by měl správce projevovat v přezkoumávání přihlášených pohledávek. Jelikož je jeho povinností usilovat o uspokojení věřitelů v co nejvyšší míře, měla by být veškerá jeho pozornost soustředěna na správný přezkum přihlášek, následnou selekci těch přihlášek, jež budou zapsány do příslušného seznamu, a v neposlední řadě na přípravu podmínek pro přezkumné jednání, respektive pro případné popírání přihlášených pohledávek. Insolvenční správce je povinen hájit zájmy všech věřitelů a dbát na to, aby žádný účastník nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn.

Mezikrokem mezi přezkoumáním přihlášek po samotné nařízení přezkumného jednání insolvenčním soudem je vytvoření seznamu přihlášených pohledávek, který

⁷⁸ Je potřeba zmínit, že přihláška podávána jednotlivými věřiteli musí být na formuláři. Ustanovení § 176 IZ dále uvádí, že náležitosti formuláře stanoví prováděcí předpis.

⁷⁹ *Komentář k § 188. Insolvenční zákon. Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem.* [Program] ASPI, aktualizace z 1. září 2013 [cit. 3. září 2013].

⁸⁰ Tamtéž.

vypracuje insolvenční správce. Právě seznam všech přihlášených pohledávek bych prozatím přeskočila, protože této problematice bude věnovaná samostatná kapitola.

Vyústěním celého postupu insolvenčního správce je přezkoumání již přihlášených pohledávek uvedených v seznamu a jejich následné uznání. Jednání nařizuje insolvenční soud s tím, že termín a čas jednání je určen již v rozhodnutí o úpadku.⁸¹ Není-li přihlášená pohledávka práva, nebo je-li správná co do výše, či do pořadí, lze přistoupit k využití popěrného práva. Jedná se o institut, který je svěřen do rukou nejen insolvenčnímu správci, ale i dlužníkovi a „nově“ i přihlášeným věřitelům. K zmíněnému rozšíření došlo až na základě novely č. 69/2011 Sb., která byla důsledkem rozhodovací činnosti pléna Ústavního soudu, konkrétně nálezem sp. zn. Pl. ÚS 14/10.

V insolvenčním zákoně před výše zmíněnou novelou, bylo právo popřít pohledávku přiznáno pouze insolvenčnímu správci a dlužníkovi. Zákonodárce vedla k této úpravě, dle důvodové zprávy, snaha zrychlit a zefektivnit průběh insolvenčního řízení. Důvodem, proč toto právo neměli věřitelé, byla obava o blokování a protahování řízení tím, že by věřitelé zbytečně iniciovali incidenční spory o popření pohledávek ostatních věřitelů. Zřejmě zkušenosti z dob, kdy byl v účinnosti ZKV a kdy možnost uplatnit popěrné právo věřitelům náležela, vedl k omezení taxativního výčtu osob s tímto právem. Nicméně Ústavní soud dospěl k jinému závěru než zákonodárce při tvorbě insolvenčního zákona, a ustanovení § 191 odst. 1 IZ pro neústavnost zrušil. Stěžejním argumentem zde byl právní názor, že už samotná Listina v článku 36 odst. 1 zakotvuje právo každého domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu. Pohledem Ústavního soudu tedy bylo zřejmé, že zákonodárce v napadnutém ustanovení toto zaručené právo omezil. Ústavní soud ještě dodal, že je potřeba nalézat jiné cesty, jak zabránit případnému zneužití toho kterého práva v insolvenčním řízení a nelze upírat věřiteli právo na ochranu před nesprávnou pohledávkou druhého věřitele.

S nálezem Ústavního soudu se ztotožňuji, a jsem pro možnost věřitelů uplatnit popěrné právo. Výtky, které se vyskytovaly proti přiznání tohoto institutu věřitelům, nesdílím.⁸² Vesměs se jednalo především o strach z průtahů řízení, nadužívání

⁸¹ Srov. § 136 odst. 2 písm. g zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁸² Srov. např. odlišné stanovisko soudce Ústavního soudu, JUDr. Jiřího Nykodýma k nálezu Ústavního soudu ve věci Pl. ÚS 14/10, nebo odlišné stanovisko soudce Vladimíra Kůrky k nálezu sp. zn. Pl. ÚS. 14/10. PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. Praha: Wolter Kluwer, ČR, a.s., 2011, s. 240.

tohoto práva věřiteli a snahy věřitelů získat kontrolu nad insolvenčním řízením.⁸³ Tyto obavy se v praxi ovšem nepotvrdily, mimo jiné i proto, že výše zmíněnou novelou došlo k přijetí řady pojistek, jež by měly účelovému vyvolávání incidenčních sporů zamezit.⁸⁴

Jelikož je předmětem mé práce insolvenční správce, budu se dále zabývat pouze popíráním pohledávek ze strany insolvenčního správce.

Spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek jsou považovány za jeden z druhů incidenčních sporů.⁸⁵ Popření pravosti pohledávky znamená neuznání její existence, tzn., že pohledávka vůbec nevznikla, nebo již zanikla, či došlo k jejímu promlčení.⁸⁶ Pokud se popírá výše pohledávky, je namítáno, že dlužníkův závazek je nižší než přihlášená částka.⁸⁷ Nelze však namítat, že je pohledávka ve skutečnosti vyšší, což zcela jistě souvisí s tím, že věřitel má pouze právo přihlašovat pohledávky za dlužníkem, nikoli povinnost. V jaké výši tedy přihlásí svou pohledávku, je zcela na něm, nicméně neměl by uvádět v přihlášce vyšší částku, než jakou doopravdy dlužník dluží, neboť zcela jistě dojde k popření výše pohledávky. A konečně u popírání pořadí pohledávky jde o námitku jiného pořadí uspokojování pohledávek.⁸⁸

V souvislosti s popíráním pohledávek insolvenčním správcem je potřeba ještě rozlišovat, zda se jedná o pohledávku vykonatelnou či nevykonatelnou. Zákon v § 198 IZ upravuje postup věřitelů při popření jejich nevykonatelné pohledávky, kdy mají možnost podat ve lhůtě třiceti dnů od přezkumného jednání proti insolvenčnímu správci žalobu o určení popřené pohledávky. Dojde-li insolvenčním správcem k popření již vykonatelné pohledávky, má povinnost podat žalobu u insolvenčního soudu sám správce a to rovněž ve lhůtě třiceti dnů.⁸⁹ Spory budou u soudu projednávány podle § 159 IZ jako spory incidenční.

Stanovisko, zda bude insolvenční správce pohledávku popírat či nikoli, je povinen zapsat do seznamu přihlášených pohledávek poznámkou, že u dané pohledávky popěrné právo užije. Seznam s vyznačenými skutečnostmi musí správce

⁸³ RICHTR, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 257.

⁸⁴ Např. § 202 odst. 3 IZ – povinnost věřitele při popření pohledávky složit u insolvenčního soudu jistotu ve výši 10 000 Kč.

⁸⁵ Dle § 159 odst. 1 písm. a zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁸⁶ Dle § 193 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁸⁷ Dle § 194 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁸⁸ Dle § 195 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁸⁹ Obě zmíněné lhůty jsou hmotněprávní povahy.

podle § 189 dodat insolvenčnímu soudu v předstihu před samotným přezkumným jednáním. Insolvenční správce má ještě během přezkumného jednání možnost své stanovisko měnit.⁹⁰ Toto stanovisko se dá označit za výsledek celého přezkumného jednání, jenž se zaznamenává do protokolu o přezkumném jednání a slouží jako podklad pro uspokojování věřitelů v rámci insolvenčního řízení.

5.1.1 Uplatňování pohledávek dle § 203 a § 204 IZ

Díl třetí hlavy páté insolvenčního zákona v § 203 a § 204 řeší jiné způsoby uplatňování pohledávek.

Jak je uvedeno v předešlé kapitole, insolvenční správce se musí vypořádat i s pohledávkami za majetkovou podstatou a pohledávkami na roveň jim postavenými.⁹¹ Oba druhy pohledávek jsou přesně vymezeny v ustanovení § 168 a § 169 IZ. Vyznačují se tím, že je insolvenční správce nezařazuje do seznamu přihlášených pohledávek. Jejich specifikem je především skutečnost, že věřitelé, kterým tyto pohledávky patří, je uplatňují přímo proti insolvenčnímu správci. Ten je považován za dlužníka, ačkoli jím ve skutečnosti není. Pohledávky správce uhradí z prostředků získaných zpeněžením majetku tvořícího majetkovou podstatu.

Pokud insolvenční správce dojde k závěru, že žádosti věřitele o uspokojení těchto pohledávek nevyhoví, má věřitel možnost obrátit se na soud s žalobou na plnění dle § 80 písm. b) o.s.ř.⁹² Postup podle občanského soudního řádu se zde uplatňuje, protože se u těchto pohledávek nejedná o incidenční spory podle insolvenčního zákona.⁹³

Oproti tomu § 204 IZ upravuje právo uplatnit pohledávku zajištěných věřitelů. I oni toto právo prosazují přímo vůči insolvenčnímu správci. Za situace, kdy správce nebude chtít požadavkům zajištěných věřitelů vyhovět, mohou se domáhat ochrany u insolvenčního soudu v rámci jeho dohledací činnosti.

⁹⁰ Dle § 192 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

⁹¹ Co se myslí majetkovou podstatou, bude přiblíženo v kapitole 5.3.

⁹² Věcná a místní příslušnost soudu se bude rovněž určovat dle občanského soudního řádu, tzn. obecným soudem insolvenčního správce bude okresní soud, v jehož obvodu má správce sídlo (§ 85 odst. 4 o.s.ř.).

⁹³ Srov. § 159 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

5.2 Seznam přihlášených pohledávek

Nezbytnou součástí činnosti insolvenčního správce při přezkumu přihlášek je bezesporu i sestavení seznamu přihlášených pohledávek, kdy jedna úloha plynule navazuje na druhou. Vypracování seznamu je rovněž jako samotný přezkum přihlášek svěřen výhradě insolvenčnímu správci.

Dikce zákona v § 189 odst. 1 IZ přesně vymezuje, které pohledávky nelze zařadit do seznamu. Jedná se především o pohledávky, k nimž se nepřihlíží (nejčastěji půjde o opožděně podané, či vadné přihlášky), o pohledávky vyloučené z uspokojení (tak jak uvádí § 170 IZ) a další pohledávky, u kterých to stanoví zákon (tj. pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené, pohledávky vzaté zpět a jiné).⁹⁴

Obsahové náležitosti seznamu podrobně rozebírá § 11 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení. Mezi ty nejdůležitější bez pochyby patří identifikace věřitele, dlužníka a insolvenčního správce, označení insolvenčního soudu spolu se spisovou značkou, pod níž je řízení vedeno, den doručení přihlášky insolvenčnímu správci a konečně údaje o pohledávce (důvody jejího vzniku, informace pro posouzení výše a pořadí pohledávky a zda se jedná o pohledávku vykonatelnou nebo nikoli). Kromě toho se také do seznamu zapíše vyjádření dlužníka k přihlašované pohledávce.

Jakmile insolvenční správce přihlášené pohledávky přezkoumá, zaujme k nim stanovisko, jež rovněž ke všem pohledávkám v seznamu zaznamená. V případě, že se správce rozhodne přihlášenou pohledávku popřít, musí tuto skutečnost nejen výslovně v seznamu uvést, ale musí také popsat důvody, které ho k tomu vedly. Správcovo stanovisko ale nemusí být nutně konečné, což potvrzuje zákon v § 192 odst. 2 IZ, a také judikatura v usnesení Vrchního soudu ze dne 11. března 2010, sp. zn. KSOS 33 INS 5524/2009, 2 VSOL 13/2010-B. V tomto usnesení je vyjádřeno jednak právo insolvenčního správce své stanovisko k přihlášeným pohledávkám měnit a rovněž oprávnění správce přihlášenou pohledávku ze seznamu vyřadit.

Poté, co insolvenční správce seznam všech přihlášených pohledávek s potřebnými náležitostmi vytvoří, předá ho insolvenčnímu soudu. Ten je povinen jej zveřejnit v insolvenčním rejstříku nejpozději patnáct dnů přede dnem konání

⁹⁴ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Linde, 2008. s. 299.

přezkumného jednání.⁹⁵ Spolu s podáním seznamu oznámí správce insolvenčnímu soudu kdy a kde do něj budou moci účastníci řízení nahlížet. Výkon tohoto jejich práva se děje za dozoru insolvenčního správce, nebo osoby jím pověřené.⁹⁶ Po skončení přezkumného jednání se jeho výsledek zapíše do seznamu přihlášených pohledávek a takto upravený seznam se stane součástí zápisu o přezkumném jednání.

Závěrem bych se ještě zamyslela nad článkem Lukáše Pachla publikovaným v Konkurních novinách.⁹⁷ Článek pojednává o standardizaci a elektronizaci insolvenčního řízení, jakožto velice vítaném způsobu, jak urychlit celé insolvenční řízení. Kromě jiného je zde zmíněna problematika seznamu přihlášených pohledávek v kontextu, kdy forma, ve které má být seznam insolvenčním správcem zpracován, není legislativcem nikterak určena. Tento fakt poté nadměrně zatěžuje insolvenční správce, neb není výjimkou, že každý soudce vyžaduje jinou podobu seznamu přihlášených pohledávek. Příkladem, jak lze dosáhnout unifikace dokumentů i bez výslovné úpravy v zákoně, je postup Krajského soudu v Ostravě, který zveřejnil na svých webových stránkách kromě jiných i formu seznamu přihlášených pohledávek. Tímto krokem bylo ukázáno, že pokud insolvenční soudy jako celky uveřejní podoby jimi vyžadovaných dokumentů, garantují tím, že jednotliví insolvenční soudci budou ony dokumenty akceptovat. Postup Krajského soudu se mi jeví jako velice sympatický. Je to zajisté vhodná ukázka, jak lze ulehčit insolvenčním správcům už tak složitou administrativu. Správce již totiž do budoucna nebude muset ztrácet čas zjišťováním, jaký seznam vyžaduje ten či onen insolvenční soudce. Otázka unifikace těchto dokumentů je prozatím otázkou nedořešenou, a proto zde vidím prostor pro doplnění platné legislativy.

⁹⁵ Jestliže se přezkumné jednání bude konat do patnácti dnů od uplynutí lhůty k podání přihlášek, soud tento seznam zveřejní nejpozději tři dny přede dnem, kdy se o nich bude konat přezkumné jednání - § 189 odst. 3 IZ.

⁹⁶ Dle § 12 odst. 2 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenčním řízení.

⁹⁷ PACHL, Lukáš. *Standardizace a elektronizace insolvenční řízení zefektivní*[online]. Epravo.cz, 26. října 2011. [cit. 8. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.kn.cz/clanek/standardizace-elektronizace-insolvenzni-rizeni-zefektivni>>.

5.3 Soupis majetkové podstaty

Další stěžejní povinností insolvenčního správce je vytvoření soupisu majetkové podstaty. K tomuto úkonu přistupuje správce vždy, bez ohledu na zvolený způsob řešení úpadku. Než přistoupím k samotné problematice zjišťování majetku a následného sepisování majetkové podstaty, je potřeba objasnit co se rozumí pod pojmem majetková podstata.

Pojem, rozsah a obsah majetkové podstaty je upraven v § 205 až § 207 IZ. Majetková podstata je označení pro majetek, který v průběhu insolvenčního řízení slouží k uspokojování pohledávek věřitelů.⁹⁸ Co vše do majetkové podstaty spadá, tedy její rozsah, se liší v závislosti na osobě, která podává insolvenční návrh. Jestliže insolvenční návrh podal sám dlužník, do majetkové podstaty bude řazen všechen majetek, jež dlužníkovi patřil ke dni zahájení insolvenčního řízení a rovněž majetek, který případně nabude během insolvenčního řízení. Okamžikem podání návrhu na insolvenční návrh, spadá do majetkové podstaty majetek dlužníka, který dlužníkovi patřil v době nařízení předběžného opatření, jímž došlo zcela nebo z části k omezení práva dlužníka nakládat se svým majetkem, dále majetek patřící dlužníkovi v době vydání soudního rozhodnutí o úpadku a majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení po vydání shora uvedených rozhodnutí.⁹⁹ Zákon pamatuje i na situaci, kdy je dlužník spoluvlastníkem určitého majetku. V takovém případě bude do majetkové podstaty náležet majetek v rozsahu dlužníkovy spoluvlastnického podílu.¹⁰⁰

Položky tvořící majetkovou podstatu uvádí § 206 IZ a doplňuje jej negativní výčet v § 207 IZ. Vzhledem k požadovanému rozsahu práce a tématu práce, nebudu více rozebírat jednotlivé položky, jež patří do majetkové podstaty. Nicméně za zmínku stojí § 207 IZ, v němž je uveden majetek, který do majetkové podstaty nepatří (jedná se zejména o majetek vyloučený z možnosti být postižen výkonem

⁹⁸ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 262.

⁹⁹ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy.* Praha: Linde, 2008. s. 318.

¹⁰⁰ Do majetkové podstaty bude rovněž patřit i majetek, který má dlužník v společném jmění manželů (§ 205 odst. 3 IZ).

rozhodnutí nebo exekucí).¹⁰¹ Na rozdíl od výkonu rozhodnutí dle o.s.ř. nebudou z majetkové podstaty vyloučeny věci sloužící k podnikání dlužníka.

Samotnému soupisu majetkové podstaty předchází zjišťování majetku spadajícího do majetkové podstaty. Povinností zjistit majetek dlužníka je pověřen insolvenčního správce, popřípadě předběžný správce, a to od okamžiku ustanovení do funkce. Ke splnění povinnosti zjistit řádně veškerý dlužníkův majetek má insolvenční správce k dispozici několik nástrojů, mezi něž především patří součinnost dlužníka, věřitelských orgánů a dalších osob k tomu povinných, seznam majetku poskytnutý dlužníkem a konečně i možnost prohlídky míst, kde se nachází dlužníkův majetek.

Jako základ pro zjišťování majetkové podstaty dlužníka slouží seznam majetku dlužníka, který je dlužník povinen předložit současně s insolvenčním návrhem, nebo na základě rozhodnutí soudu.¹⁰² Informace uvedené v seznamu majetku vypracovaném dlužníkem nemůže insolvenční správce bez dalšího přijmout za správné a hlavně úplné. Naopak je jeho povinností provádět i vlastní šetření, jestli do majetkové podstaty nespadá ještě jiný majetek dlužníka. V případě, nespolupráce dlužníka s insolvenčním správcem, má správce možnost o pomoc požádat soud. Tato pomoc spočívá v pravomoci insolvenčního soudu předvolat k výslechu dlužníka a posléze jej vyzvat k prohlášení o majetku.¹⁰³ Výsledkem výslechu je protokol o prohlášeném majetku, o kterém soud informuje insolvenčního správce.

Jestliže správci není poskytován požadovaný způsob spolupráce ze strany dlužníka, je oprávněn postupovat podle § 225 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a podat návrh na zahájení trestního stíhání pro trestní čin porušení povinnosti v insolvenčním řízení.

Mezi další oprávnění insolvenčního správce patří kromě provedení jakési fyzické „obhlídky“ dlužníkovu majetku, kdy je dlužník podle ustanovení § 212 IZ, povinen umožnit přístup na všechna místa, kde má umístěn majetek, jenž tvoří majetkovou podstatu, také lustrace majetku. Tu správce provádí za součinnosti

¹⁰¹ Jedná se o ustanovení § 321, § 322 odst. 1 a 2 o.s.ř. Mezi majetek, který nebude moci být zapsán do soupisu majetkové podstaty náleží: běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, zdravotnické potřeby, které dlužník potřebuje vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, hotové peníze do výše dvojnásobku životního minima jednotlivce a nově i zvíře, sloužící člověku jako jeho společník.

¹⁰² Dle § 211 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹⁰³ Dle § 214, § 215 a § 216 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

orgánů veřejné správy v návaznosti na úpravu v § 43 a §44 IZ. Jedná se hlavně o katastrální úřady pro zjištění dlužnických nemovitostí, orgány evidující motorová vozidla, banky, osoby evidující cenné papíry a jiné. Správce se tedy dle konkrétního případu může rozhodnout, které orgány bude kontaktovat tak, aby splnil svou povinnost řádného zjištění věcí patřících do majetkové podstaty. Tento postup spolu s prohlídkou dlužníka bytu a jiných místností se mi zdá jako nejúčinnější forma zjištění dlužníka majetku z toho důvodu, že si správce utvoří objektivní přehled o majetkových poměrech dlužníka. Seznam majetku poskytnutý dlužníkem bude bezpochyby východiskem pro zjištění majetku, ovšem otázkou zůstává, do jaké míry v něm budou pravdivé a hlavně úplné informace. Je tedy jasné, proč jsou v zákoně zakotveny další způsoby dohledávání dlužníka majetku.

Veškeré poznatky získané výše uvedenými způsoby zapíše insolvenční správce do soupisu majetkové podstaty. Nemá k tomuto úkonu stanovenu žádnou lhůtu, protože povinnost soupis aktualizovat mu náleží po celou dobu řízení. Náležitosti, jež musí soupis mít, upravuje insolvenční zákon¹⁰⁴ a prováděcí předpis.¹⁰⁵

Nelehký úkol v podobě ocenění jednotlivých položek v soupisu majetkové podstaty je také ponechán na insolvenčním správci. Jako podklad pro ocenění mu budou sloužit údaje z dlužníka účetnictví, evidence vedené dle zákona o daních z příjmu, ale i veškeré jiné dostupné informace.¹⁰⁶ Při stanovování ceny by se mělo jednat o cenu obvyklou, tak jak je chápána dle § 2 zákona o oceňování majetku.¹⁰⁷ Ocenění majetku může být provedeno i znalcem, a to na žádost věřitelského výboru a za předpokladu, že jej výbor finančně zajistí.¹⁰⁸

Vyhotovený soupis spolu s jeho doplněním zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku.¹⁰⁹

V soupisu majetkové podstaty, jak stanovuje § 224 IZ, se mohou objevit i věci, práva, pohledávky a jiné majetkové hodnoty, které nenáleží dlužníkovi, nebo jejich zahrnutí do seznamu je sporné vzhledem k právům, která k nim uplatňuje třetí osoba.

¹⁰⁴ V § 217 až § 224 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹⁰⁵ Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenčním řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, v § 14.

¹⁰⁶ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení*. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 282.

¹⁰⁷ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku.

¹⁰⁸ Dle § 219 odst. 2 IZ.

¹⁰⁹ Dle § 222 IZ.

Jestliže se objeví takovýto majetek, je insolvenční správce povinen tuto skutečnost k předmětnému majetku zapsat. Kromě toho musí osobu uplatňující právo k majetku bezodkladně informovat o zařazení majetku do soupisu a poučit ji o možnosti domoci se vyloučení věci z majetkové podstaty. Problematiku vyloučení majetku z majetkové podstaty pomocí vylučovací žaloby upravuje podrobně § 225. Hovoří se zde o lhůtě třiceti dnů (jedná se o lhůtu hmotněprávní a prekluzivní), během níž může osoba uplatňující právo na majetkovou hodnotu uvedenou v soupisu majetku podat vylučovací žalobu proti insolvenčnímu správci. Až do okamžiku pravomocného skončení řízení o excindační žalobě nesmí správce daný majetek zpeněžit, ani s ním jakkoli nakládat.¹¹⁰ Nebyla-li žaloba podána včas, nastupuje dle § 225 odst. 3 IZ nevyvratitelná domněnka, že označený majetek je do soupisu pojat oprávněně. Stejný účinek v podobě použití této nevyvratitelné domněnky má i zamítnutí, zastavení či odmítnutí žaloby insolvenčním soudem.

Problematice vylučovací žalobě se věnuje rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2002 sp. zn. 29 Cdo 2086/2000 (ačkoli se jedná o rozhodnutí z doby ZKV, není pochyb, že toto rozhodnutí lze aplikovat i na IZ).¹¹¹ Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu: *„může soud vyhovět žalobě o vyloučení věci ze soupisu konkurzní podstaty pouze za předpokladu, že věc byla do soupisu skutečně pojata, že mu žaloba podaná osobou odlišnou od úpadce (dlužníka) došla nejpozději posledního dne lhůty určené této osobě k podání žaloby výzvou soudu, který prohlásil konkurz (došla ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení vyrozumění zaslání insolvenčním správcem), že žalovaným je správce konkurzní podstaty (insolvenční správce), že v době rozhodování soudu trvají účinky konkurzu (insolvenčního řízení) a věc je nadále zapsána v soupisu a že osoba, která se vyloučení věci ze soupisu domáhá, prokázala nejen to, že věc neměla být do soupisu zařazena, nýbrž i to, že právo, které vylučovalo zařazení věci do soupisu, svědčí jí (jestliže tedy např. určitá věc neměla být do soupisu majetkové podstaty pojata, protože to vylučuje vlastnické právo osoby odlišné od dlužníka, nicméně vylučovací žaloba byla podána osobou, které toto vlastnické právo nesvědčí, bude žaloba zamítnuta)“.*¹¹² Dle mého názoru

¹¹⁰ Srov. § 225 odst. 5 IZ.

¹¹¹ ŘEHÁČEK, Oldřich. Právní důsledky soupisu majetku třetích osob do majetkové podstaty dlužníka v insolvenčním řízení a možnosti právní obrany. *Bulletin Advokacie*, 2011, č. 6, s. 33.

¹¹² ŘEHÁČEK, Oldřich. Právní důsledky soupisu majetku třetích osob do majetkové podstaty dlužníka v insolvenčním řízení a možnosti právní obrany. *Bulletin Advokacie*, 2011, č. 6, s. 33.

se jedná o velice výstižné shrnutí zákonných podmínek, které jsou potřeba pro vyhovění excindační žalobě.

Odebrat majetek ze soupisu lze i jinak, než uplatněním práv třetích osob k tomuto majetku. Jednak se tak děje na základě návrhu dlužníka na vynětí majetku (§ 226 IZ), ale i na základě rozhodnutí insolvenčního správce (§ 227 IZ). Insolvenční správce k tomuto kroku může přistoupit kdykoli během insolvenčního řízení zejména z důvodu nemožnosti zpeněžit daný majetek. Správce by se tedy měl vždy nejprve pokusit majetek zpeněžit a teprve až poté, většinou na konci celého řízení, přistoupit k vynětí majetku. Děje se tak za předchozího souhlasu věřitelského výboru a insolvenčního soudu.¹¹³

¹¹³ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Linde, 2008. s. 352.

6 Činnost insolvenčního správce po rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

Insolvenční zákon v části druhé upravuje tři formy řešení úpadku. Jsou jimi konkurs, oddlužení a reorganizace. Již v úvodu své práce jsem zmiňovala, že se budu z důvodů určeného rozsahu práce věnovat pouze dvěma z těchto tří možných způsobů řešení úpadku, a to konkurzu a oddlužení. U jednotlivých způsobů se pak zaměřím z pohledu insolvenčních správců pouze na nejzajímavější činnosti a ty nejdůležitější úkoly.

Pro větší přehlednost při sledování vývoje jednotlivých způsobů řešení úpadku za posledních pět let by měla posloužit tabulka, viz níže.

Tabulka 1: Způsoby řešení úpadku v České republice za posledních pět let

Rok	Počet uskutečněných konkursů	Počet povolených reorganizací	Počet povolených oddlužení
2008	1141	6	1936
2009	1448	13	4237
2010	1601	19	10559
2011	1778	17	17600
2012	1893	17	23830

Zdroj: CREDITREFORM. *Tisková informace. Vývoj insolvencí v České republice v roce 2012.*[online]. Creditreform, leden 2013. [cit. 10. září 2013]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/documents/1_TZ_Insolvence_2012_CZ.pdf>.

6.1 Konkurs

Před účinností Insolvenčního zákona byl konkurs nejfrekventovanějším způsobem řešení úpadků.¹¹⁴ Při porovnání četnosti povolených konkursů a povolených oddlužení v současnosti zcela jasně převládá oddlužení (i když u tohoto způsobu řešení úpadku je omezen okruh osob, kterým bude povolen). Nicméně konkurs je stále hojně užívaným způsobem a z pohledu insolvenčního správce by se dalo říci, že právě v konkursu vystupuje insolvenční správce nejvíce, hovoříme-li o množství povinností jemu uložených.

Konkurs je likvidační forma řešení úpadku, kdy dochází k poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty dlužníka.¹¹⁵

Při konkursním řešení úpadku se podle situace, ve které se nachází dlužník, může jednat o jednodušší činnosti správce, ale nezřídka může jít o složitou činnost, kde budou po osobě insolvenčního správce vyžadovány nejen právní znalosti, ale i znalosti z oblasti řízení podniků.¹¹⁶

Ihned po prohlášení o konkursu dochází k automatickému přechodu práv nakládat s majetkovou podstatou na insolvenčního správce. Ustanovení § 228 a § 246 IZ demonstrativně vypočítává, co vše se rozumím pod pojmem nakládání s majetkovou podstatou. Jelikož se správce přechodem těchto oprávnění dostává de facto do postavení dlužníka, bude mimo jiné vystupovat vůči dlužníkovým zaměstnancům jako zaměstnavatel, bude vést účetnictví, plnit daňové povinnosti a rovněž bude zajišťovat provoz dlužníkovy podniku.¹¹⁷

V návaznosti na dispoziční oprávnění s majetkovou podstatou sehrává insolvenční správce důležitou roli při vypořádání společného jmění manželů. Následkem prohlášení konkursu je totiž u dlužníka fyzické osoby zánik společného

¹¹⁴CREDITREFORM. *Tisková informace. Vývoj insolvencí v České republice v roce 2012*. [online]. Creditreform, leden 2013. [cit. 10. září 2013]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/documents/1_TZ_Insolvence_2012_CZ.pdf>

¹¹⁵ Dle § 244 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹¹⁶ Problematika odborných znalostí je více rozvedena v kapitole 3.1.

¹¹⁷ K provozu dlužníkovy podniku také § 261 IZ, kde je stanovena povinnost správce zjistit, zda je podnik fakticky provozován a v případě, že tomu tak je, měl by insolvenční správce zachovat kontinuitu provozu podniku. K pokračování v provozování podniku by mělo docházet zejména v případech, kdy by takovýto podnik vykazoval zisk, nebo pokud lze očekávat vyšší cenu při prodeji provozovaného podniku. Více viz KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení*. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 336.

jmění manželů a jeho vypořádání.¹¹⁸ Insolvenční správce má pak v kompetenci uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů, popřípadě navrhnout vypořádání společného majetku u soudu. Ta část společného jmění manželů, kterou dlužník použil k podnikání se souhlasem manžela, spadá při vypořádání majetku do majetkové podstaty vždy.

Kromě jiného insolvenční správce vymáhá za osobu dlužníka pohledávky vůči třetím osobám, dále může vypovědět nájemní či podnájemní smlouvu uzavřenou dlužníkem a jiné.¹¹⁹

Zákon v § 277 a násl. IZ zmiňuje činnosti, v nichž je správce povinen pokračovat po účinnosti prohlášení o konkursu. Znovu jsou zde promítány povinnosti, jako zjištění a zajištění majetku dlužníka, dokončení seznamu přihlášených pohledávek atd., které měl správce v obecné části řízení (ještě před rozhodnutím o řešení úpadku). Mimo tyto činnosti, je správce povinen sestavit zprávu o hospodářské situaci dlužníka ke dni prohlášení konkursu tak jak stanoví § 281 IZ. Jedná se o dokument, jenž má informativní charakter. Správce v této zprávě uvádí stav zjištěného dlužníkovy majetku a možnosti uspokojení pohledávek z toho majetku. Zpráva je insolvenčním správcem předložena insolvenčnímu soudu a rovněž slouží jako podklad pro diskuzi na první věřitelské schůzi od prohlášení konkursu.

Nejdůležitější pravomocí insolvenčního správce je ovšem zcela jistě možnost zpeněžování majetkové podstaty dlužníka a její následné rozdělení mezi věřitele podle velikosti jejich přihlášených pohledávek, což je pokládáno za cíl celého konkursního řízení. Insolvenční správce je jediný s pravomocí zpeněžení majetku dlužníka, a to právě na základě dispozičního oprávnění nakládat s dlužníkovým majetkem. K tomuto kroku může správce přistoupit, jakmile majetek, který hodlá zpeněžit je zapsaný v soupisu majetkové podstaty a ten je uveřejněn v insolvenčním rejstříku,¹²⁰ a dále po právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu. Nelze se zpeněžením začít dříve, než proběhla první schůze věřitelů v insolvenčním řízení. O výjimce, pokud ji neudělí insolvenční soud, by mohlo být uvažováno pouze v případě, jestliže by se jednalo o věci bezprostředně ohrožené zkládem či znehodnocením.

¹¹⁸ Dle § 268 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹¹⁹ Dle § 249 a násl. zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹²⁰ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Linde, 2008. s. 415.

Samotné zpeněžení majetkové podstaty se v zásadě děje třemi způsoby:

1. veřejná dražba,¹²¹
2. prodej mimo dražbu,
3. prodej movitých věcí a nemovitostí podle ustanovení občanského soudního řádu o výkonu rozhodnutí.

O způsobu zpeněžení rozhoduje insolvenční správce, ale ve své rozhodovací pravomoci je omezen souhlasem věřitelského výboru. Během procesu zpeněžování majetkových hodnot a nakládání se získanými finančními prostředky podává správce průběžné zprávy insolvenčnímu soudu a věřitelskému orgánu. Ustanovení § 300 IZ tedy reflektuje § 36 odst. 2 IZ, kde se mluví o informační povinnosti správce o stavu insolvenčního řízení. Jestliže to umožňuje stav zpeněžení majetkové podstaty, insolvenční správce navrhne insolvenčnímu soudu povolení tzv. částečného rozvrhu.¹²² Smyslem tohoto institutu je, aby co nejdříve v průběhu konkursního řízení došlo alespoň k částečné výplatě věřitelů, je-li to možné.

Samotným zpeněžením majetkové podstaty ale povinnosti insolvenčního správce nekončí. Jedním z posledních úkolů během konkursního řízení je povinnost správce vypracovat a předložit konečnou zprávu. Zpráva se předkládá insolvenčnímu soudu a správce ji může vytvořit i v případě, že se ještě nepodařilo zpeněžit veškerý majetek patřící do majetkové podstaty (musí se ale jednat o relativně malý podíl na zpeněžovaném majetku) a rovněž nemusí být vyřešeny veškeré incidenční spory (opět za podmínky, že jejich výsledek nemůže podstatně ovlivnit konečnou zprávu).¹²³ Co patří mezi náležitosti konečné zprávy, upravuje ustanovení § 302 odst. 2 IZ. Zpráva musí obsahovat přehled pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavených s údajem, hovořícím o tom, které z nich jsou již uspokojené a které nikoli, přehled zpeněžení majetkové podstaty a jeho výsledku, majetek, který nebyl zpeněžen a důvod, proč se tak nestalo, výsledky částečného rozvrhu, byl-li uskutečněn, přehled výdajů vynaložených na správu majetkové podstaty a konečně veškerá právní jednání a úkony, jež jsou důležité pro průběh insolvenčního řízení. Zpráva tedy podává celkový obraz o průběhu konkursního řízení, dalo by se říci, že se jedná o rekapitulaci celého řízení. Promítnou se v ní

¹²¹ Veřejná dražba se uskuteční podle zákona č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších předpisů.

¹²² Dle § 301 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹²³ KOŽÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení*. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 390.

veškeré úkony insolvenčního správce včetně jejich výsledku. Dle mého názoru se kvalita insolvenčního správce ukáže právě v tomto momentě, kdy účastníci řízení mají možnost vidět uceleně výsledek celého řízení a kdy předložená zpráva musí být schválena soudem (viz níže).

Součástí konečné zprávy je rovněž vyčíslení částky, jež má být rozdělena mezi jednotlivé věřitele, a přehled pohledávek, které mají být z této částky uspokojeny. Tento výklad § 302 odst. 3 IZ potvrdila i konstantní judikatura soudů (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. srpna 2012, sp. zn. 29 Cdo 2106/2010, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 1111/2005 a rovněž i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. února 2002, sp. zn. 1 Ko 552/2001). Opakovaně se soudy ve svých rozhodnutích vyjádřily v tom smyslu, že konečná zpráva neřeší otázku způsobu a rozsahu uspokojení pohledávek, ale pouze obsahuje údaje o tom, jak vysoký výtěžek ze zpeněžení majetku má být rozdělen mezi věřitele a seznam pohledávek, které mají být z tohoto uspokojeny. Vyčíslení částek, jež mají být vyplaceny konkrétním věřitelům, jsou až součástí návrhu na vydání rozvrhového usnesení, respektive samotného rozvrhového usnesení. (viz níže).

Společně s konečnou zprávou je správce povinen provést vyúčtování své odměny a svých nákladů a tyto údaje předložit insolvenčnímu soudu.

Veškerý obsah konečné zprávy, co do formální a věcné správnosti, musí být finálně schválen insolvenčním soudem, který nařídí jednání, na němž dojde k projednání konečné zprávy. K údajům obsaženým ve zprávě se mohou vyjádřit i všichni účastníci řízení, a to pomocí námitek. Jakmile je konečná zpráva pravomocně schválena soudem, insolvenční správce podá insolvenčnímu soudu návrh na vydání rozvrhového usnesení, kde na rozdíl od konečné zprávy, musí být zcela přesně uvedeno, kolik má být vyplaceno na tu kterou pohledávku.¹²⁴ Po přezkumu správnosti návrhu vydá insolvenční soud rozvrhové usnesení určující částky, jež se budou vyplácet věřitelům, a pro toto vyplácení stanoví insolvenčnímu správci lhůtu.

¹²⁴ Dle § 306 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

Před schválením rozvrhového usnesení a realizací rozvrhu, je v § 305 IZ výslovně stanovena povinnost správce uspokojit doposud nezaplacené pohledávky, které lze uspokojit kdykoli v průběhu insolvenčního řízení.¹²⁵

Poté, co správce splní rozvrh stanovený usnesením soudu, insolvenční soud konkurs zruší. Důsledkem zrušení konkursu je zánik dispozičních oprávnění insolvenčního správce nakládat s majetkem dlužníka a jejich přechod zpět na dlužníka.¹²⁶ Zrušením konkursu ale ještě nemá za následek zánik veškeré činnosti insolvenčního správce. Výčet všech úkolů, které musí správce provést, uvádí § 313 odst. 2 IZ.¹²⁷ Až po splnění všech vypočtených úkolů, může insolvenční soud přistoupit ke zproštění insolvenčního správce výkonu funkce.

6.2 Oddlužení

Oddlužení jako jeden ze způsobů řešení úpadku je v současné době nejvyužívanějším prostředkem k řešení úpadku dlužníka.¹²⁸ Použití institutu oddlužení je ale omezeno okruhem dlužníků, kteří jeho využití mohou insolvenčnímu soudu navrhnout – týká se pouze nepodnikatelů. Typickou osobou, které je tento typ řešení úpadku určen, je fyzická osoba – spotřebitel.

Samotné oddlužení lze provést dvěma způsoby, které zákon zmiňuje v § 398 IZ, a jsou jimi zpeněžení majetkové podstaty a plnění splátkového kalendáře. Role insolvenčního správce se liší podle zvoleného způsobu oddlužení.

Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se bude postupovat obdobně jako při zpeněžování majetkové podstaty v konkursu. V rozhodnutí, jímž se schvaluje tato forma oddlužení je insolvenčním soudem označen insolvenční správce, který bude v daném řízení zpeněžení provádět. Stejně jako u konkursního řízení i zde dispoziční právo nakládat s majetkovou podstatou přechází na správce. Rozdílná je však úprava dispozice s majetkem, jež dlužník nabyl po schválení oddlužení.¹²⁹

¹²⁵ Jedná se o pohledávky za majetkovou podstatou, pohledávky jim na roveň postavené a zajištěné pohledávky v rozsahu § 298 a § 299 IZ.

¹²⁶ Dle § 312 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon.

¹²⁷ Insolvenční správce musí ke dni zrušení konkursu ještě obstarat: uzavření účetních knih, sestavení účetní závěrky, splnění povinností uložených daňovými předpisy, předání zbývajících majetku.

¹²⁸ Jak mimo jiné vyplývá z tabulky č.1: Způsoby řešení úpadku v České republice za posledních pět let v kapitole 6.

¹²⁹ Dle § 408 odst. 1 IZ.

V tomto případě oprávnění nakládat s majetkem zůstává i po právní moci rozhodnutí o oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníkovi, a to také proto, že tento majetek vůbec do majetkové podstaty nebude zařazen, § 398 odst. 2 IZ. Jakmile správce daný majetek zpeněží, bude postupovat podle ustanovení o konečné zprávě a rozvrhu, jež jsou upravena v části insolvenčního zákona věnující se konkursu.¹³⁰

V případě, že bylo přistoupeno k druhému způsobu oddlužení, tedy k plnění splátkového kalendáře, je insolvenční správce pověřen k rozdělení splátky poskytované měsíčně dlužníkem mezi jeho věřitele vždy podle poměru jejich pohledávek. Další činnost správce je více méně spíše kontrolní, kdy dozoruje celému řízení a podává informace insolvenčnímu soudu a věřitelům.¹³¹

Splnění oddlužení dlužníkem vezme insolvenční soud na vědomí rozhodnutím. Dalo by se říci, že se jedná o ekvivalent rozhodnutí o zrušení konkursu.¹³² Společně s tím insolvenční soud rozhodne o výši odměny insolvenčního správce, jeho nákladech a konečně jej funkce insolvenčního správce pro dané řízení zprostí.

Z výše nastíněných činností insolvenčního správce během oddlužení je na první pohled patrné, že se jedná o menší pole působnosti, než jaké se mu dostává při konkursu. Jeho úloha zde spočívá převážně v dohledové činnosti nad celým řízením, popřípadě informační povinnosti vůči insolvenčnímu soudu a věřitelům. Zatím co během konkursního řízení jsou na správce kladeny větší nároky, přičemž musí prokazovat nejen perfektní orientaci v právním odvětví, ale i vzdělání ekonomického charakteru a v neposlední řadě i schopnosti manažerské, při oddlužení je správce zpravidla upozaděn a nedochází k tak hojným možnostem uplatnit tyto profesní schopnosti.

Samozřejmě nelze opomenout fakt, že insolvenční soud nemusí oddlužení povolit a poté bude následovat rozhodnutí o řešení dlužníkova úpadku konkursem, dle § 405 odst. 2 IZ.

¹³⁰ Problematika rozebrána v kapitole 6.1.

¹³¹ Dle § 36 odst. 2 IZ.

¹³² KOŽÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení*. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 598.

7 Odpovědnost insolvenčního správce

Jedním z dalších aspektů utvářejících ucelený obraz o institutu insolvenčního správce je zcela jistě i otázka odpovědnosti. Protože je insolvenčnímu správci po čas insolvenčního řízení svěřeno velké množství pravomocí rozhodovat o podstatných věcech, jež se dotýkají nejen dlužníka, ale také dlužníkových věřitelů, je zcela správné, že zákonodárce v insolvenčním zákoně ukládá správci jistou míru odpovědnosti za případnou škodu, kterou by svým jednáním mohl způsobit.

V současné době insolvenční zákon upravuje speciální odpovědnost insolvenčního správce v samostatném ustanovení § 37 IZ. Nebylo tomu však vždy, neboť předchozí právní úprava (zákon o konkursu a vyrovnání) pouze odkazovala na obecnou úpravu odpovědnosti za škodu v občanském zákoníku.

Odpovědnost správce za škodu či jinou újmu, tak jak ji upravuje insolvenční zákon, lze chápat ve dvou rovinách. Jako odpovědnost obecnou (§ 37 odst. 1 IZ) a jako odpovědnost zvláštní (§ 37 odst. 3 IZ).

Pakliže insolvenční správce způsobil při výkonu své funkce škodu nebo újmu dlužníkovi, věřitelům či třetím osobám, nese za ni odpovědnost. Vzniklá škoda je způsobena porušením jeho povinností, které vyplývají ze zákona, z rozhodnutí insolvenčního soudu a rovněž i tím, že při výkonu své funkce nepostupoval s odbornou péčí.¹³³ Z této objektivní odpovědnosti se může insolvenční správce vyvinut. Za liberační důvod se považuje, pokud správce prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat a to se zřetelem k celému průběhu insolvenčního řízení. Protože má správce během řízení povinnost včas informovat věřitelský orgán a insolvenční soud o hrozící možnosti vzniku škody nebo jiné újmy, bude muset dokázat, že této své povinnosti dostál.

Do obecné odpovědnosti správce také spadá situace, kdy škodu způsobily osoby, které insolvenční správce použil k plnění svých úkolů, jakožto i osoby

¹³³ Tato obecná odpovědnost je reakcí na nesplnění požadavků uvedených v § 36 odst. 1.

v zaměstnaneckém poměru k dlužníkovi, nebo jiné osoby ve smluvním vztahu s dlužníkem.¹³⁴

Insolvenční správce má kromě obecné odpovědnosti za škodu i odpovědnost zvláštní. Ta spočívá ve škodě vzniklé věřiteli s pohledávkou za majetkovou podstatou (tak jak je taxativně upravena v § 168 IZ) tím, že nemohla být uspokojena jeho pohledávka vzniklá na základě prvního úkonu správce. I při této zvláštní odpovědnosti za škodu dává zákon insolvenčnímu správci možnost zprostit se odpovědnosti, a to tehdy, když prokáže, že v době, kdy právní úkon činil, nemohl poznat, že majetková podstata nebude stačit k uhrazení jím vzniklé pohledávky za majetkovou podstatou. Typicky půjde o případy, kdy správce ihned po svém ustanovení do funkce uzavře smlouvu na plnění potřebné k udržování majetkové podstaty.¹³⁵

Právo na náhradu škody se promlčí v subjektivní lhůtě dvou let od okamžiku, kdy se poškozený o výši škody a odpovědnosti insolvenčního správce dozví, nejpozději však po uplynutí objektivní promlčecí lhůty, tj. do tří let od okamžiku, kdy bylo ukončeno jednání správce, kterým byla způsobena škoda.

Za zajímavou problematiku, v souvislosti s odpovědností správce podle insolvenčního zákona, ještě považuji vztah insolvenčního soudu a insolvenčního správce. Insolvenční soud působí během řízení jako dohlížející orgán nad činností insolvenčního správce. Z nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 36/01 z 25. 6. 2002 vyplývá, že výkon funkce insolvenčního správce lze považovat za výkon funkce veřejné. Protože insolvenční soud (tedy státní orgán) vykonává dohled nad působením insolvenčního správce, měl by v případě nesprávného dohledu nad správcem, který má za důsledek vznik škody, nést odpovědnost podle čl. 36 odst. 2 LZSP a rovněž podle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.¹³⁶ K této otázce se vyjádřil Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 22. dubna 2004, sp. zn. 29 Cdo 3064/2000.

¹³⁴ Jedná se tedy o primární odpovědnost správce, který by následně mohl vůči jednotlivým osobám, jež způsobily škodu, uplatnit regresivní nárok. Více viz KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. s. 42.

¹³⁵ Více viz POHL, Tomáš. *Odpovědnost za škodu podle insolvenčního zákona.* Bulletin advokacie. 2010, 7., s. 38.

¹³⁶ SUCHÁ, Anna. *Za chyby se platí aneb k odpovědnosti insolvenčního správce*[online]. Epravo.cz, 13. června 2013. [cit. 12. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/za-chyby-se-plati-aneb-k-odpovednosti-insolvenčního-spravce-91694.html>>.

Došel zde k názoru, že pokud došlo ke způsobení škody pouze porušením povinností insolvenčního správce v insolvenčním řízení, neuplatní se odpovědnost státu. Zároveň ale připustil odpovědnost státu za nesprávný úřední postup soudu při dohledu nad činnostmi insolvenčního správce v případě, kdy soud nedal pokyn insolvenčnímu správci k vyloučení určitého majetku z majetkové podstaty. Toto je možné pouze za předpokladu, že je počínání soudu neospravedlnitelné vzhledem k informacím, jež měl soud ohledně tohoto majetku k dispozici.¹³⁷ Obecně lze tedy vyvodit, že stát neodpovídá za škodu způsobenou insolvenčním správcem v průběhu řízení. Domnívám se, že se jedná o správný výklad v dané problematice. Je nelogické, aby soud, potažmo stát, nesl odpovědnost za pochybení insolvenčního správce, který v insolvenčním řízení v určitých fázích vstupuje zcela samostatně, a to především v situacích, kdy vykonává povinnosti stanovené mu zákonem. Je na místě, aby v případě správce pochybení co do plnění svých povinností byla odpovědnost jen a pouze na samotném insolvenčním správci.

Odpovědnost insolvenčního správce sahá také do roviny trestněprávní. Trestní zákoník v obecné části v § 128 odst. 1 má svou vlastní legální definici insolvenčního správce. Osoba insolvenčního správce jako pachatel je zmíněna v § 226 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, který uvádí skutkovou podstatu trestného činu pletichy v insolvenčním řízení.¹³⁸ Jedná se o tzv. případ pasivního uplácení,¹³⁹ kdy správce v insolvenčním řízení přijme, nebo si dá slíbit pro sebe nebo jiného ke škodě věřitelů majetkový či jiný prospěch, který mu nepřísluší. Za uvedené jednání hrozí správci trest odnětí svobody až na dvě léta. Rozpětí trestní sazby je odstupňováno v návaznosti na výši vzniklé škody.¹⁴⁰

Insolvenční správce se ale může dopustit při výkonu své funkce i dalších trestných činů uvedených především v hlavě páté a šesté zvláštní části trestního zákoníku.¹⁴¹

¹³⁷ SUCHÁ, Anna. *Za chyby se platí aneb k odpovědnosti insolvenčního správce*[online]. Epravo.cz, 13. června 2013. [cit. 12. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/za-chyby-se-plati-aneb-k-odpovednosti-insolvenčního-spravce-91694.html>>.

¹³⁸ Jedná se o tzv. úpadkové trestné činy.

¹³⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421 : komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 2053.

¹⁴⁰ Dle § 226 odst. 3 a 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

¹⁴¹ SUCHÁ, Anna. *Za chyby se platí aneb k odpovědnosti insolvenčního správce*[online]. Epravo.cz, 13. června 2013. [cit. 12. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/za-chyby-se-plati-aneb-k-odpovednosti-insolvenčního-spravce-91694.html>>.

7.1 Pojištění insolvenčního správce

Ruku v ruce se zákonem stanovenou odpovědností insolvenčního správce za způsobenou škodu jde požadavek na pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce. Zákonodárce tento požadavek zmiňuje v § 6 odst. 1 písm. f Zols, jakožto jednu z podmínek pro vydání povolení k výkonu funkce správce. Podrobnější podmínky vyžadovaného pojištění spolu s minimálními limity upravuje vyhláška č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců.¹⁴² Nutno ještě podotknout, že pojištění se vztahuje kromě odpovědnosti insolvenčního správce za újmu, již způsobil při výkonu své funkce i na činnost jeho zaměstnanců v souvislosti s výkonem jeho funkce.

Závěrem lze konstatovat, že vzhledem k náročnosti činností insolvenčního správce je povinnost mít pojištění zcela logická. Jediné, co by dle mého názoru zasloužilo změnu, je minimální limit pojistného plnění. Především u větších kauz, kdy dochází ke konkursu velkých společností, by bylo vhodnější zákonem zmíněný limit zvýšit. Nicméně předpokládám, že v takovém případě správce při výkonu své funkce sám uzná za vhodné limit pojistného plnění navýšit a přistoupí k připojištění.

¹⁴² Dle § 2 zmíněné vyhlášky je minimálním limitem pojistného plnění částka 1 000 000 Kč.

8 Odměna insolvenčního správce

Za provedenou práci během insolvenčního řízení má insolvenční správce zcela správně nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů. Vzhledem k tomu, že úpadek dlužníka může být řešen několika způsoby, stanoví se i postup výpočtu odměny podle toho, který ze způsobů řešení úpadku se uplatní.

Jedná-li se o konkurs, určí se výše odměny z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi věřitele (§ 38 odst. 1 IZ). Úplná specifikace výpočtu odměny je stanovena vyhláškou č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce (dále jen „vyhláška“). Z předmětné vyhlášky vyplývá, že odměna správce závisí na množství finančních prostředků získaných pro věřitele zpeněžením majetkové podstaty. Bere se v potaz výtěžek zpeněžení, pevná sazba odměny a procentní sazba odměny. Vyhláška rovněž stanovuje v § 1 odst. 5, minimální výši odměny insolvenčního správce při řešení úpadku konkursem, která činí nejméně 45 000 Kč. V praxi ovšem může nastat situace, kdy se insolvenčnímu správci nepodaří zpeněžit žádnou majetkovou podstatu. Tuto problematiku osvětlil Nejvyšší soudu usnesením ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. 29 27/2010, v němž konstatoval, že v takovém případě nemá správce nárok na odměnu podle § 1 odst. 5 vyhlášky, ale je namístě odměnu stanovit rozhodnutím insolvenčního soudu, který by měl přihlídnout především k délce doby, rozsahu a náročnosti vykonávané činnosti insolvenčního správce (§ 5 vyhlášky).

Jestliže byla zvolena reorganizace, insolvenčnímu správci náleží za každý měsíc od rozhodnutí o reorganizaci částka, která je stanovena z dvanáctinásobku průměrného měsíčního obrátu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu (§ 2 vyhlášky).

Při oddlužení se odměna správce odvíjí od toho, zda došlo ke zpeněžení majetkové podstaty, nebo se oddlužení řeší plněním splátkového kalendáře. Pokud se přistoupilo k zpeněžení majetkové podstaty, odměna se stanoví stejně jako u konkursu, nejméně však 45 000 Kč. U oddlužení plněním splátkového kalendáře je odměna vyčíslena paušální částkou 750 Kč za každý započatý měsíc trvání účinků schválení oddlužení (§ 3 vyhlášky).

Kromě odměny má správce také nárok na náhradu hotových výdajů. Jedná se o nezbytné náklady správce, které nelze podřadit pod jiné výdaje, jež má insolvenční

správce v rámci insolvenčního řízení. Nejtypičtěji půjde o cestovní výlohy, poštovné, náklady na telefony, fotokopie apod.¹⁴³

Insolvenční správce je povinen vyúčtování celé své odměny (včetně hotových výdajů) provést v konečné zprávě či ve zprávě o své činnosti, kterou předkládá insolvenčnímu soudu. Ten má poté na základě § 38 odst. 3 IZ pravomoc odměnu správci snížit či zvýšit. Důvodem ke snížení může být například skutečnost, že správce porušil některou ze svých povinností.¹⁴⁴

Co se týče samotného vyplácení odměn, provádí se z majetkové podstaty a pokud tyto prostředky nestačí, uplatňují se zálohy na náklady insolvenčního řízení. Nelze-li výplatu provést ani z jednoho z těchto zdrojů, hradí ji stát.

Z celého pojetí odměňování insolvenčních správců, speciálně pak při konkursu, je patrná snaha správce motivovat při výkonu jeho funkce. Domnívám se, že otázka odměn je v současné době vyřešena uspokojivě vzhledem k tomu, že i přes vysoké procento oddlužení, se určitou měrou na výši výdělků insolvenčních správců podílejí i konkursy, jež jsou z pohledu vyčíslení odměny pro správce finančně zajímavější.

¹⁴³ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Linde, 2008. s. 87.

¹⁴⁴ Se souhlasem insolvenčního soudu může správce čerpat zálohy na odměnu a zálohy na výdaje. Podrobněji rozvedeno v § 38 odst. 4 IZ a § 39 IZ.

9 Závěr

Předně je potřeba říci, že insolvenční správce je institut složitý a jeho činnost je velice různorodá. Je zřejmé, že by se toto téma dalo rozpracovat ještě podrobněji, zejména činnosti správce během insolvenčního řízení by mohly být dále rozvedeny. Toto však nebylo mým cílem, zejména s ohledem na limity vyplývající z požadovaného rozsahu práce jsem některé části týkající se insolvenčního správce zcela vynechala (zejména třetí způsob řešení úpadku reorganizací) a některé jeho činnosti jsem zmínila pouze okrajově. V práci jsem se snažila rozebrat jednak osobu insolvenčního správce (z pohledu odborných požadavků na výkon funkce a samotného ustanovování do výkonu funkce) a rovněž nastínit z mého pohledu zásadní činnosti správce během řízení.

Předpokladem pro dosažení cíle bylo použití obou metod – analýzy a syntézy. Použití těchto metod si vynutila skutečnost, že právní úprava je rozložena do několika zákonných i podzákonných předpisů (zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích a několik vyhlášek upravujících např. náležitosti zkoušek insolvenčních správců či jejich odměňování).

Při studiu dostupných podkladů k tématu diplomové práce jsem musela pojmout alespoň v základních rysech celou insolvenční úpravu, tak jak ji upravuje insolvenční zákon, abych byla schopná pochopit insolvenční řízení a úlohu, kterou v něm insolvenční správce sehrává. ZoIS upravuje pouze předpoklady pro výkon funkce insolvenčního správce, ale hlavní činnosti správce jsou upraveny v insolvenčním zákoně. Právní úprava je řešena komplexně a i přes roztříštěnost umožňuje dobrou orientaci, ovšem za předpokladu alespoň rámcové znalosti celého tématu insolvence.

Jedná se o poměrně živou problematiku, čehož jsou dokladem neustálé změny a novelizace podle potřeb praxe. I přes časté novelizace se domnívám, že je insolvenční zákon neustále pár kroků pozadu oproti požadavkům praxe, neboť jsou do něj promítány úpravy odrážející problémy praxe ex post. Toto je podle mého názoru ovšem problém vlastně každého speciálního zákona, protože nelze detailně předjímat každou eventualitu, která by hypoteticky mohla nastat.

Předchozí právní úpravu podle ZKV jsem se současným insolvenčním zákonem porovnávala pouze u vybraných institutů týkajících se insolvenčního správce. Ze srovnání pro mne vyplývá, že přijetí „nového“ insolvenčního zákona je krok správným směrem. Jako příklad vítané změny lze za všechny zmínit zvýšení transparentnosti při ustanovování insolvenčního správce do funkce.

Za přínos práce bych označila komplexní shrnutí právními předpisy upravené problematiky insolvenčního správce, a to ve smyslu vymezení osoby insolvenčního správce i jeho působení v procesu insolvence. Cení si toho, že jsem získala ucelenou představu o tom, ve kterých momentech a jakým způsobem insolvenční správce přímo vstupuje do procesu insolvenčního řízení, jaké jsou jeho pravomoci, povinnosti a zodpovědnost. Nejpodstatnější momenty působení insolvenčního správce v insolvenčním řízení jsem pro lepší orientaci a pochopení dané problematiky zpracovala formou přehledné časové osy. Časová osa znázorňuje ty nejdůležitější povinnosti, které musí insolvenční správce v průběhu jednotlivých úseků insolvenčního řízení splnit. Domnívám se, že by má práce mohla do budoucna případně posloužit i jako literatura k danému tématu, protože v současné době neexistuje odborný studijní materiál, který by se zabíral pouze osobou insolvenčního správce.

Za velký přínos pro mou osobu pak považuji fakt, že jsem musela celou materií insolvence podrobně prostudovat, a tím jsem si utřídila pojmy týkající se insolvenčního řízení, což bylo klíčové pro uchopení a pochopení úlohy insolvenčního správce během řízení. Do budoucna by to pro mne mohlo znamenat určitou výhodu vzhledem k tomu, že otázka insolvenčního práva je velice specifická a věnuje se jí de facto poměrně úzká skupina odborníků. Při studiu problematiky jsem získala přesvědčení, že činnost insolvenčního správce vyžaduje kromě zkušenosti i výbornou orientaci jednak v právu, jednak v ekonomice a řízení podniku. Ostatně svou odbornou způsobilost musí insolvenční správce prokázat složením poměrně náročných zkoušek. V případě insolvenčního správce se vlastně jedná o zcela specifický subjekt. V určitých momentech jeho činnost do určité míry závisí na rozhodnutích insolvenčního soudu, kterým je i kontrolován, jindy vystupuje zcela samostatně (např. při přezkumu přihlášených pohledávek). Domnívám se, že nezpochybnitelná samostatnost insolvenčního správce se projevuje právě v oblastech prvořadého zájmu věřitelů i dlužníka – tedy v oblasti ekonomické.

V rámci úvah de lege ferenda jsem proto s ohledem na výše uvedené dospěla k závěru, že by bylo do budoucna vhodné institut insolvenčního správce pojmout jako samostatné zvláštní povolání. Toto povolání by mohlo být postaveno na roveň takových zvláštních povolání, jako jsou exekutoři či notáři, a stejně jako v těchto případech by měly být podmínky výkonu povolání insolvenčního správce striktně vymezeny a kontrolovány, aby se zamezilo střetu zájmů apod. Současné nároky na odborné vzdělání právníckého i ekonomického směru, na erudici i orientaci ve složitých ekonomických podmínkách by si vznik samostatného povolání insolvenčního správce podle mého názoru plně zasloužily. Rovněž nelze opomenout vysokou míru zodpovědnosti insolvenčního správce. Současně se vznikem samostatného povolání by pochopitelně musel být přehodnocen způsob odměňování insolvenčních správců. V kapitole osmé uvádím, že je v současné době odměňování insolvenčních správců uspokojivě upraveno. V případě změny „statusu“ insolvenčního správce by mělo být odměňování nastaveno tak, aby zajistilo spolehlivý a co nejkvalitnější výkon veškerých činností insolvenčního správce ve prospěch všech zúčastněných stran.

10 Seznam použité literatury

Právní předpisy

Nařízení Rady (ES) 1346/2000, o úpadkovém řízení, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 312/ 2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 314/2007 Sb., o minimálním limitu pojistného plnění a minimálních standardech pojistných smluv insolvenčních správců, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 328/1991 Sb., zákon o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Soudní rozhodnutí

Nález Ústavního soudu ze dne 25. června 2002, sp. zn. Pl. ÚS 36/01

Nález Ústavního soudu ze dne 8. března 2005, sp. zn. III. ÚS 448/04

Nález Ústavního soudu ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2002 sp. zn. 29 Cdo 2086/2000

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. dubna 2004, sp. zn. 29 Cdo 3064/2000

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 29. července 2010, sp. zn. 610/2010-A-25

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. února 2002, sp. zn. 1 Ko 552/2001

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. června 2007, sp. zn. 29 Odo 1111/2005

Usnesení Vrchního soudu ze dne 11. března 2010, sp. zn. KSOS 33 INS 5524/2009,
2 VSOL 13/2010-B

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2010, sp. zn. 29 NSČR 27/2010

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. srpna 2012, sp. zn. 29 Cdo 2106/2010

Monografie, články, sborníky

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 1588 s. ISBN 978-80-7179-591-9.

DEUTSCH, Erich. Úloha, postavení a pojetí insolvenčního správce v kontextu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). *Daně a finance*, 2007, č. 5, s. 5. ISSN 1801-6006.

KOZÁK, Jan, BUDÍN, Pavel, DADAM, Alexandr. Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. 1. vydání. Praha: ASPI, a. s., 2008. s. 928. ISBN 978 80 7357 375 1.

MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. Praha: Leges, 2011. 800 s. ISBN 978-80-87212-75-2.

PACHL, Lukáš. Insolvenční zákon s judikaturou. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 484 s. ISBN 978-80-7357-675-2.

PELECHOVÁ, Marta. Evropa modernizuje insolvenční právo. *Právo&Byznys*, 2012, č. duben, s. 21.

POHL, Tomáš. Odpovědnost za škodu podle insolvenčního zákona. *Bulletin advokacie*, 2010, č. 7-8, s. 38. ISSN 1210-6348.

RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.

ŘEHÁČEK, Oldřich. Právní důsledky soupisu majetku třetích osob do majetkové podstaty dlužníka v insolvenčním řízení a možnosti právní obrany. *Bulletin Advokacie*, 2011, č. 6, s. 33. ISSN 1210-6348.

SHELLE, Karel, FRÝDEK, Miroslav. Vývoj konkursního práva. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2010. 90 s. ISBN 978-80-7418-073-6.

SHELLEOVÁ, Ilona. Základy insolvenčního práva. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2008. 322 s. ISBN 978-80-87071-88-5.

ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421 : komentář. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-178-9.

ZELENKA, Jaroslav a kol. Insolvenční zákon. Poznámkové vydání s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. Praha: Linde, 2008. 796 s. ISBN 978-80-7201-707-2.

ŽIŽLAVSKÝ, Michal. Insolvenční správci potřebují své standardy. *Právo&Byznys*, 2011, č. říjen, s. 18.

Periodické zdroje

CREDITREFORM. *Tisková informace. Vývoj insolvencí v České republice v roce 2012*. [online]. Creditreform, leden 2013. [cit. 10. září 2013]. Dostupné z: <http://www.creditreform.cz/fileadmin/user_upload/CR-International/local_documents/cz/documents/1_TZ_Insolvence_2012_CZ.pdf>.

Konkursní noviny. *Počet insolvenčních správců klesl z loňských 3 700 na 217*. [online]. Konkursní noviny, 20. ledna 2010. [cit. 22. srpna 2013]. Dostupné z: <<http://www.kn.cz/clanek/pocet-insolvencnich-spravcu-klesl-z-lonskych-3-700-na-217>>.

HOJDAN, Lukáš. *Připravované legislativní změny institutu insolvenčního správce* [online]. Epravo.cz, 15. března 2013. [cit. 30. srpna 2013]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/pripravovane-legislativni-zmeny-institutu-insolvenčního-spravce-89843.html>>.

PACHL, Lukáš. *Standardizace a elektronizace insolvenčního řízení zefektivní* [online]. Epravo.cz, 26. října 2011. [cit. 8. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.kn.cz/clanek/standardizace-elektronizace-insolvenčního-řízení-zefektivní>>.

SUCHÁ, Anna. *Za chyby se platí aneb k odpovědnosti insolvenčního správce* [online]. Epravo.cz, 13. června 2013. [cit. 12. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/za-chyby-se-plati-aneb-k-odpovednosti-insolvenčního-spravce-91694.html>>.

Ostatní zdroje

Důvodová zpráva k zákonu o insolvenčních správcích. [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, 9. listopad 2005 [cit. 14. září 2013]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=15041>>.

[http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2012\)0744/_com_com\(2012\)0744_cs.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2012)0744/_com_com(2012)0744_cs.pdf)

Komentář k § 34. Insolvenční zákon. Oddělený insolvenční správce. [Program] ASPI, aktualizace z 1. září 2013 [cit. 3. září 2013].

Komentář k § 188. Insolvenční zákon. Přezkoumání přihlášek insolvenčním správcem. [Program] ASPI, aktualizace z 1. září 2013 [cit. 3. září 2013].

<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>.

11 Příloha 1 – Časová osa insolvenčního řízení

Časová osa pohledem insolvenčního správce

